

IZSELJENSKI VESTNIK

GLASILO

RAFAELOVE DRUŽBE IN IZSELJENSKE ZBORNICE V LJUBLJANI

LETO VIII
*
ŠTEV. 8
*
LJUBLJANA
AVGUST
1938

Zgodovinski izseljenski dan

V prisotnosti izseljencev iz vseh krajev sveta je bila ustanovljena Izseljenska zbornica

Dr. Korošec poziva k pogumnemu tvornemu delu

Dne 11. julija ob devetih dopoldne je bilo v frančiškanski dvorani v Ljubljani ustanovno zasedanje Izseljenske zbornice pod predsedstvom predsednika Rafaelove družbe prevzvišenega ljubljanskega škofa gospoda dr. Gregorija Rožmana. Zasedanja so se udeležili: ljubljanski župan dr. J. Adlešič, šef izseljenskega odseka v ministrstvu dr. Fedor Aranicki, ki je obenem zastopal ministra za socialno politiko in narodno zdravje dr. Dragiša Cvetkovića, predstavnice Ameriške slovenske katoliške ženske zveze z gospo Prilandovo, šef socialnega odseka g. Kosi kot zastopnik bana dr. Marka Natlačena, predsednik Prosvetne zveze univ. profesor dr. Lukman, tajnik »Zveze organizacij izseljencev« dr. Bartulica iz Zagreba, zastopnik šefa Izseljenskega komisariata dr. Vladimir Barac Repenjski, stolni dekan mariborski dr. Cukala, ki je zastopal dr. Tomažiča, župnik Klekl, predsednik Rafaelove družbe za Slovensko Krajino, predstavnice Slovenske ženske zveze z gospo banovo na čelu in še mnogo drugih odličnih predstavnikov in predstavnic večanjnih društev in ustanov vse Slovenije.

Prihod slovenskih ministrov.

Ob pol desetih je prišel v dvorano naš voditelj, notranji minister dr. Anton Korošec. Z njim je prišel tudi minister dr. Miha Krek. Navzoči so ju burno pozdravili z dolgotrajnim ploskanjem in vzkliki: »Živio dr. Korošec! Živio naš voditelj! Živio dr. Miha Krek!« Ko se je val navdušenja polegel, je predsednik škof dr. Gregorij Rožman otvoril zasedanje.

Škof dr. Rožman je pozdravil oba gospoda ministra in vse navzoče predstavnike in predstavnice, zastopnike in zastopnice raznih društev in ustanov, posebno zastopnika ministra dr. Cvetkovića dr. Aranickega in zastopnika ter zastopnice naših izseljenih bratov.

Predlagal je, da se z zasedanja pošlje brzojavni pozdrav Nj. Vel. kralju Petru II., Nj. kr. Vis. knezu namestniku Pavlu, brzojavni pozdrav je predlagal tudi predsedniku vlade dr. Milanu Stojadinoviću.

Nagovor škofa dr. Rožmana.

Nato je g. škof imel naslednji govor: Zdi se mi, da doživljamo važen zgodovinski dogodek. Prvič so se zbrali zastopniki — lahko in moram reči — vsega našega naroda, da govorimo o bratih in sestrah, ki se odpravljajo z domače grude v tujino in tam v velikem številu zginjajo kot kapljice v morju. 60 let že odhajajo tisoči, sto tisoči našega malega naroda v tujino. Kaplja za kapljo naše krvi izteka iz žil narodnega telesa, a nas ni bolelo, še zmenili se nismo, še dobro se nam je zdelo, češ, saj gredo mnogi, ki doma niso nič prida. In vendar: vsak brat, vsaka sestra, ki odhaja od skup-

ne družine naroda in se zgubi, vseka rano našemu narodu, ki je tem težja in nevarnejša, čim slabotnejši je naš mali narod.

Veliki narodi skrbе, da se noben član njihove ne zgubi, da otroci izseljencev poznajo domovino, se nanjo s tisočermi vezmi navežejo. In mi Slovenci? 60 let smo to zanemarjali, kot da je naš narod neizčrpljiv zaklad, ki hrani in poji druge velike narode in pospešuje njihovo rast.

Odslej naprej ne sme biti več tako!

Odslej se hočemo z ljubeznijo in skrbnostjo brigati za vsakega brata, ki se izseli; ne pozabimo ga, ne zapustimo ga, v zvezi z njim ostanimo!

Škofov govor so navzoči sprejeli z navdušenim ploskanjem in vzklikanjem, ki mu ni hotelo biti konca. Nato je škof dr. Rožman prosil voditelja Slovencev, notranjega ministra dr. Korošca, naj blagovoli nagovoriti izseljenski zbor.

Bodri! našega voditelja

Burno pozdravljen je spregovoril notranji minister dr. Anton Korošec:

»Kadar se postavite na železniško postajo in gledate vlake, kako stojе, vidite, kako se začno počasi premikati in nato sopihati, dokler vlak s polno paro ne oddrvi v daljavo. Enako je z izseljenskim vprašanjem. Tudi to je stalo in začelo počasi sopihati. Dokler nismo imeli svoje lastne države, je to vprašanje stalo, odkar pa imamo svojo lastno državo, je delovanje izseljenskega vlaka hitrejše. V začetku nismo bili v izseljenskem vprašanju dovolj globoki in široki. Kar smo govorili o njem, je bilo toliko ko nič. Danes, ko čutimo vse bolj državno skupnost, se je izseljensko vprašanje premaknilo naprej. Zanimanje za izseljence je vse večje in večje. Glede slovenskih izseljencev ima največ zaslug mož, ki bi ga lahko imenovali sočeta slovenskih izseljencev, p. K. Zakrajšek. Njemu ob strani stoji

g. dr. Aranicki, šef izseljenskega odseka v socialnem ministrstvu.

V imenu vlade lahko povem, da smo tudi mi kot oblast njima hvaležni, da tako skrbita za izseljence. Bolj in bolj čutimo, da moramo paziti na vsako kapljo naše krvi, da moramo čutiti svojo dolžnost do vsakega teh izseljencev. Ugotoviti moramo, da napredujemo. Ustanovitev Izseljenske zbornice je tak napredek in lahko rečemo zgodovinski dogodek. V imenu kr. vlade ji želim lep napredek in prav tako v imenu kr. vlade izrekam dobrodošlico ameriškim bratom od onkraj morja, ki jih bratsko stiskamo na svoje grudi. Pozdravljam pa tudi vas, ki se danes trudite za izseljensko vprašanje.«

Gospod škof se je ministru dr. Antonu Korošču lepo zahvalil za govor in za smernice, ki jih je dal vsemu izseljenskemu delu.

Govor ministra dr. Kreka

Na oder je stopil minister dr. Miha Krek, ki so ga ljudje navdušeno pozdravili in mu vzklkali. Imel je slavnostni govor, v katerem je razvijal naslednje misli:

Kadar mati sprejema otroka, ki je dalj časa, morda več let, živel izven doma, se na poseben način izraža vse materinstvo v njej. Prilepi se njen pogled na njem. Žar pogleda je še prav posebno topel. Nobena kretnja, nobena beseda, nobeno dejanje, nikak nastop in izraz materinemu pogledu ne nide. Spremlja ga pozorno, vprašujoče, nežno ljubeče, zaskrbljeno. Na prvi pogled bi kdo rekel, to je poplemenitena, v materinstvu poplemenitena ženska radovednost. In res, vsaka mati vprašuje, poizveduje, kako se je razvijal njen otrok pod zunanjimi vplivi. Koliko je rasel v dobrem, koliko se je kaj ponesrečil. Pa če globlje skušaš prodreti v žar materinega očesa v tistem trenutku, vidiš, da je v njem nekaj več, nekaj silnejšega. Bi dejal, da takrat govori naravna materinska ženska sebičnost. V tem globokem pogledu, v tem zaskrbljenem očesu, v tem izžarevanju mati vprašuje, zasleduje, koplje, želi ugotoviti, koliko je otrok še njen, v srce zasadila, ob slovesu naročila. Koliko je v njem in na njem še vsega tistega, kar je ona njemu dala.

Ta pričakujoča, ta sprejemajoča mati se mi zdi prav tipičen izraz, simbol, zgled, kakšna naj bo domovina, kakšen naj bo narod nasproti svojim otrokom, ki so se izselili, ki so dolga leta zunaj okvira narodne rodline prebivali. Na tej naravni, od Stvarnika dani podlagi postavljajmo odnose nasproti izseljencem, pa bomo vedno pravo zadeli. Narod je razširjena družina iste krvi, istega čustvovanja in istega mišljenja. Narodna dolžnost je, da ta družina vse te naravne, od Stvarnika dane lastnosti ohranja. To je dolžnost vsega naroda, vseh njegovih sinov, narodne kompaktnosti v narodni državi, in recimo, raztresenih udov, ki so izven narodnih in državnih meja šli zaradi potrebe za kruhom. Če ta pristni odnos ohranjujemo, vzdržujemo, bosta imela i država i narod i izseljenski del naroda največje uspehe in blagodat. Za državo: Pustimo ob strani materialne koristi, ki jih imajo svoji in po njih narodno blagostanje, narodno gospodarstvo. Ali: kolikor sinov našega naroda je po širnem svetu, kolikor dobrih sinov naše države je zunaj, toliko je luči naše narodne kulture in naše državne propagande.

V ta namen gotovo mora državna uprava s svojimi sredstvi in s svojim aparatom storiti vse, da bodo izseljenske organizacije vedno imele v državnih zastopnikih svoje prijatelje, svoje podpornike.

Na drugi strani moramo biti hvaležni slovenskim izseljencem, da so posebno tam v daljni Ameriki znali ustvariti tako lepe in mogočne organizacije, ki materialno in duhovno vzdržujejo naše narodne elemente preko morja.

Če danes polagamo temelj novi organizaciji, gremo samo korak naprej, gradimo širšo streho za sodelovanje za isti namen. Poleg samoupravnih organizacij državna roka, javna roka, državna pomoč in državna podpora. Vi izseljenci ste tudi tu, v tej

zbornici, da v skupni organizaciji moremo morebiti bolj smiselno, bolj organizirano delati popolneje isto, kar smo delali doslej. Da bi prav vse ude zbrali, da bi prav vse otroke našega naroda ohranili.

S temi mislimi pozdravljam prvi kongres slovenske Izseljenske zbornice, zlasti zastopnice in zastopnike preljubih nam rojakov preko morja in želim, da bi jih domovina napolnila s ponosom in lepo samozavestjo, da napredujemo in rastemo v vseh panogah, zlasti tudi v delu zanje, za naše izseljence. Bog vas živi in v srečo spremljal!

Gospoda ministra dr. Kreka so zborovalci nagradili z dolgotrajnim odobravanjem.

Pozdrav župana dr. Adlešiča.

Za ministrom dr. Kekom je izpregovoril ljubljanski župan g. dr. Juro Adlešič, ki je dejal:

Dokler bo Ljubljana glavno mesto Slovenije in se imenovala središče vseh Slovencev, toliko časa se bo morala tudi mestna občina ljubljanska pečati z izseljenski mi vprašanji ter si prizadevati, da jih pomaga rešiti v čim večjo korist rojakov v tujini ter tako v prid vsega naroda in države.

Važno dejanje mesta Ljubljane v tej smeri je bila gotovo udeležba ljubljanskega župana pri otvoritvi Jugoslovanskega kulturnega vrta v Clevelandu, kjer mi je bila dodeljena najčastnejša vloga v veliko čast Ljubljane, in kakor sem trdno prepričan, tudi v korist njeno in vsega naroda.

S to veličastno manifestacijo narodne zavedenosti so naši rojaki v Ameriki napravili velik korak v razvoju svojega narodnega delovanja. Upam tudi, da bo današnji dan prav tako za staro domovino pomenil novo etapo odločnejših in uspešnejših zavzevanj vse stare domovine za srečnejšo bodočnost njenih sinov v tujini.

Clevelandske slavnosti in današnji Izseljenski dan, ki naj pomeni rojstvo prave Izseljenske zbornice, naj z našo trdno voljo in z dejansko pomočjo vseh poklicanih faktorjev postaneta nepremakljiva mejnika nove dobe najtesnejšega sodelovanja stare in nove domovine za rešitev in okrepitev prav vsega našega naroda v tujini!

Ne bom postavljajl že tolikokrat povedanih resnic, kako druge države skrbje za svoje rojake v drugih deželah, ker je danes že popolnoma nesporna zahteva za srečnejšo bodočnost in za ohranitev našega naroda v tujini največja skrb za vse potrebe izseljencev. Kar smo doslej zagrešili in zamudili, moramo popraviti in s podvojenim resnim delom dokazati, da je domovina vredna imena matere domovine.

Skrb za naše rojake naj odslej pomeni skrb za našo mladino v inozemstvu. Naše izseljensko vprašanje je danes predvsem mladinsko vprašanje. Edino zdrav in zaveden naraščaj narodnega in državnega duha jamči za bodočnost našega naroda v tujini.

Prva in glavna stopnja tega vprašanja je mati! Kakor smo pri sprejemu ameriške Slovenske ženske zveze videli in slišali, tudi

mi smatramo ameriško slovensko mater in vse naše ameriško ženstvo za tisto silo, ki nam obvaruje in ohrani naš rod v tujem svetu. To spoznanje nam spet nalaga dolžnost, da z vsemi silami podpiramo prizadevanja ženskih organizacij onkraj morja in zahtevamo tudi od naših ženskih organizacij, da so s svojimi sestrami v tujini vedno v najtesnejši zvezi. V Izseljensko zbornico morajo tudi naše žene!

Druga stopnja naše naloge je pa skrb za našo mladino v tujini. Od nje zavisi usoda našega naroda v inozemstvu. Kjer ni matere, ki bi že v najnežnejših letih svojim otrokom vlila v srce slovensko besedo in pesem ter ljubezen od stare domovine, tam moramo sami vzgojiti mladino v narodnem duhu.

Česar pa sami ne moremo doseči zaradi naših skromnih sredstev, nam mora pomagati država. Naša lepa kraljevina Jugoslavija naj 20 letnico svojega obstoja najlepše poveljiča s tem, da ustanovi izdaten sklad za vzgojo jugoslovanskega naraščaja v inozemstvu. Ta sklad naj bo upravljan z najožjim sodelovanjem naše nove Izseljenske zbornice.

V tej zamisli pozdravljam novo Izseljensko zbornico in ji želim mnogo plodnega dela in lepih uspehov v korist naših izseljencev in našega naroda in v okrepitev naše mlade države.

Nad njegovim govorom so bili navzoči zelo navdušeni.

Pozdrav zastopnika ministra Cvetkovića.

Za njim je povzel besedo šef socialnega oddelka za izseljence dr. Fedor Aranički.

V čast si štejem, da morem pozdraviti to zasedanje Družbe sv. Rafaela v imenu ministra soc. politike in narodnega zdravlja g. Dragiša Cvetkovića, ki se ta čas mudi v Nemčiji, v Porurju, med našimi izseljenci. Pozdravljam posebno današnjo ustanovitev Izseljenske zbornice, gledajoč v tem poglubitve velikega dela velezasluznega in poštvovalnega g. p. Kazimirja Zakrajška, podpredsednika Družbe sv. Rafaela za zaščito izseljencev. Ne morem nadaljevati, da ne povem, kako sem vesel, da vidim med tako številnimi delegati naših izseljencev spoštovane voditeljice Slovenske ženske zveze iz Sev. Amerike, katere tako odlično predstavljajo naše izseljenske matere. Po njihovem prizadevanju je bila oživotvorjena marsikatera vez med našimi izseljenci in domovino. Kajti, dokler bodo slovenske matere, dokler se bo čuvala slovenska materina beseda v Ameriki, do takrat bo znano ime Slovencev. Dokler bodo tudi hrvaške in srbske matere v Ameriki, do tedaj bo tudi izseljenska Jugoslavija! V tem je naš današnji izseljenski problem. Želim najboljši uspeh temu zasedanju in daj Bog, da se preko Izseljenskih zbornic kar najlepše in najbolje ustvari in zasidra ta naš cilj.

Navzoči so g. dr. Araničkega za njegove lepe in klene besede nagradili z navdušenim vzklkanjem in ploskanjem.

Nato je sporočil g. Aranički, da je sedanji minister za socialno politiko dr. Dragiša Cvetković nakazal za letovanje slovenske mladine iz Nemčije 50.000 dinarjev.

Pozdrav Zveze izseljenskih organizacij.

Nato je spregovoril tajnik Saveza izseljenskih organizacij g. Bartulica, ki je povedal, da se veseli tudi Savez izseljenskih organizacij nad delom, ki ga je podvela Rafaelova družba, da se osnuje Izseljenska zbornica. V imenu Saveza izseljenskih organizacij, katere član je tudi Družba sv. Rafaela, kot izrazito verska narodna

Ga. Prilandova pozdravlja v imenu ameriških žena

Za njim je spregovorila predsednica Slovenske katoliške ženske zveze gospa Prilandova, ki je izvajala:

Naj mi bo dovoljeno kot predsednici največje slovenske ženske organizacije — Slovenske ženske zveze v Ameriki, kjer je organiziranih nad 10.000 slovenskih žen, današnje zborovanje prav iskreno pozdraviti. Danes je na tisoče oči slovenskih izseljencev obrnjenih proti Ljubljani na to zborovanje, ki naj postavi nove temelje za novo delo za nas slovenske izseljence, ki smo raztreseni po širnem svetu in se trudimo v sredi različnih narodov za svoj vsakdanji kruh. Slovenska ženska zveza porabi to priliko, da se Družbi sv. Rafaela v imenu svojih članic kar najiskrenejše zahvaljuje za obilno delo in skrb, katero posveča nam, slovenskim izseljencem. Zadnja leta čutimo utrip ljubezni materinskega srca do nas, kar smo prej vsa leta tako bridko pogrešale. Ko smo prišle zastopnice Slovenske ženske zveze v lepem številu, da obiščemo svojo rodno domovino in smo pripeljele s seboj tudi svoje hčere, ki še nikdar niso vidle slovenske zemlje, smo bile naravnost presenečene, ko smo začutile toliko ljubezen in pozornost domovine nasproti slovenskim izseljencem. Od Jesenic po vsej progi do Ljubljane in do danes kamor koli smo prišle, povsod smo bile do solz ginjene, ko smo vidle, kako smo bile deležne tako nežne materinske pozornosti svoje slovenske domovine. Ne morem se dovolj zahvaliti vam, našim bratom in sestram tu doma, za to veliko pozornost. Bodite prepričani, da se bomo vrnile v Ameriko prenovljene v veliki ljubezni do svoje rodne domovine in do svojega slovenskega naroda. Mi tonemo v morju tujine, vendar sedaj se bomo vračale slovenske matere v Ameriko z novim navdušenjem in z novo mogočno voljo, da bomo skušale ohraniti slovenstvo na tujem do skrajnih meja, ker čutimo, da smo vaši in vi ste naši.

Da je to zblizanje zadnja leta doprineslo delovanje Rafaelove družbe in njenega pozhrtvovalnega voditelja p. K. Zakrajška, vemo in veste vi. Koliko neizmerno dobrega bi se bilo za nas izseljence storilo, ko bi imeli že pred leti tako dobro organizirano izseljensko družbo. Neizmerna je škoda, a današnje zborovanje nam daje nove upe, nam dviga naša srca in naše oči v lepšo bodočnost, kakor je bila preteklost. Zato me zastopnice Slovenske ženske zveze ne moremo dovolj pozivati oblasti tu doma, da tako plemenito delo podpre z vsemi sredstvi, ki so na razpolago. Me slovenske žene v Ameriki želimo tesnejših zvez z vami in storile bomo, kar bo v naši moči, da se te zveze dosežejo. Predvsem bi želele, da bi se za našo mladino v tujini preskrbele učne knjige v slovenščini in angleščini, iz

in humanitarna organizacija, pozdravlja to iniciativo in želi, da bi v odločnem naporu to izseljensko zahtevo privedli v delo. Želi dalje, da bi bilo delo, začeto v Ljubljani, kronano z uspehom, da bi bil vsak korak za izseljenstvo blagoslovljen, v najlepšem spominu in priznanju od vsega našega izseljenskega naroda po svetu.

katerih bi se učila naše lepe materinščine in bi se seznanjala z lepotami naše prelepe domovine in z znamenito zgodovino Jugoslovanov. Taka knjiga je tudi materam potrebna, da bi mogle svojim otrokom opisati vse to tako, da bi razumeli velikost in veličino naroda in države, iz katere izhajajo njihovi starši. Taka knjiga bi vršila velikansko kulturno delo med našo izseljensko mladino.

Druga naša prošnja je, da začnete resno misliti na to, kako bi se omogočilo, da bi se gotovo število naše ameriške študentske mladine moglo poslati tu sem domov v naše šole, višje in nižje, ter bi se naučili slovenskega jezika pa tudi slovenske ljubezni.

Tretja naša prošnja — naj se omogoči s primernimi vladnimi podporami — tudi od naše strani bo pomoč — naši ameriški mladini priti v večjem številu na počitnice do-

mov in istotako vaši k nam v Ameriko. Naša ameriška mladina bi se s tem preprijala z ljubeznijo do domovine in navdušila za slovensko narodnost, slovenska mladina bi pa v Ameriki spoznala veliki svet in bi s spoznanji tega velikega ameriškega življenja in tempa obogatila domače življenje.

Drugi pozdravi

Nato je vstal mariborski stolni dekan dr. Cukala, ki je prinesel pozdrave mariborskega škofa dr. Tomažiča ter naglasil, da sta lavantinska in ljubljanska škofija v delu za izseljence nerazdružljivi in bosta tudi v bodoče vedno složno delali. Za njim je univ. prof. dr. Lukman, predsednik Prosvetne zveze v Ljubljani, stavil vso svojo mogočno organizacijo v službo skrbstva za izseljence. Sledil je ganljiv nagovor zastopnika Sedejeve družine dr. Bitežnika, ki je dvignil vihar odobravanja, ko je govoril o raztresenih udih slovenskega naroda in o narodni državi, ki ima dolžnost zajeti jih pod svoje okrilje. Sledil je pozdrav zastopnika Narodnega odbora, nakar je g. Grims, izseljenski duhovnik iz Francije, v temperamentnem nagovoru naslikal podobo slovenskega izseljenca ter razgrnil naloge, ki čakajo Izseljensko zbornico.

Po končanih pozdravih, ki so jih izrekli še številni zastopniki organizacij in ustanov, se je g. škof poslovil in pooblastil p. Zakrajška, da vodi nadaljnje zasedanje.

Poročilo podpredsednika Rafaelove družbe župnika p. Kazimirja Zakrajška

Župnik p. Kazimir Zakrajšek je izvajal: Smrt je nekaj strašnega za vsakega človeka. Samo obupanec, norec ali degeneriranec si sam jemlje življenje. Normalen človek se pa bori do skrajnosti za svoj obstoj. Prav tako je pri narodu.

Borba naroda za obstoj

Naš narod umira že skoraj tisc let, ko odpada kos za kosom njegove zemlje. Šle so pokrajine daleč proti Tirolski, tja proti Nemčiji, visoko v Avstrijo in Madžarsko. Toda najhujši udarec je dobil zadnjih petdeset let s svojim izseljenstvom in z rapalsko pogodbo. Ti dve rani sta zanj tako usodopolni, da sta postavili njegovo življenje naravnost v smrtno nevarnost. Življenjska temperatura se je dvignila visoko nad 40 stopinj. Ostal nam je samo še košček bivše slovenske zemlje in nekaj nad dva milijona nas je, in še od teh polovico odrezanih od narodnega telesa za državnimi mejami in v daljni tujini. Sedaj pa, ali bomo ozdraveli, si rešili kri zunaj meja, ali smo pa šli. Ta milijonček v naši banovini sam ni več narod, temveč banovina. Po mojem pojmovanju, in jaz nisem pesimist, je bila naša narodna življenjsko nevarna kriza samo ob turških časih hujša.

Pomen narodno-obrambnega dela

Zato pa je po mojem gledanju v te naše razmere narodno-obrambno delo trenutno najvažnejše in se mu mora vse drugo podrediti. Kakor v tistih težkih časih, ko so zazareli po naših gričih turški kresovi, tako mora danes v našem narodu vse v obramb-

no delo naroda, vse naše organizacije, vse naše ustanove, vsak posameznik. Dve organizaciji imamo, ki sta sprejeli to veliko narodno-obrambno delo nase: Narodni odbor in Družba sv. Rafaela.

Delo Družbe sv. Rafaela

Rafaelova družba ima nalogo, da rešuje slovensko izseljenstvo, naše sezonsko delavstvo in našo diasporo. Narodni odbor pa naše obmejno in zamejno slovenstvo.

Rafaelova družba se zaveda v polni meri svoje velikanske naloge, katero ima pri tem našem narodno-reševalnem delu. V ta namen pa mora predvsem dobiti sodelovanje vseh naših narodnih sil tu doma in na tujem. Kos bo tej nalogi samo močna organizacija z mogočnim članstvom. Zagotoviti si mora poleg sodelovanja naše vlade in banovine tudi sodelovanje naših župnij, naših občin, vseh naših narodnih zvez, društev, zavodov, skratka vsega naroda. Le tako bo to zmogla. Tu so potrebna mogočna finančna sredstva, tu je treba tisoče delavskih rok.

Ustanovitev pomožne organizacije

Družba pa je videla, da vsega tega ne bo zmogla. Začutila je potrebo po ustanovitvi pomožne organizacije. In tako je prišla do sklepa, da si ustanovi organizacijo, katero ustanovljamo danes in katero imeujemo privatno Izseljensko zbornico. Toda privatno samo za zdaj, začasno, dokler si ne izbojuje z uradnim imenom Slovenska izseljenska zbornica svojega naziva. Danes smo tudi zato tukaj, da si zbornico ustanovimo,

in sicer si jo ustanovljamo kot privatno ustanovo Rafaelove družbe, toda z odločno voljo, da ji izbojujemo tudi poluradni značaj, to je od narodnih oblasti priznane ustanove. Družba sv. Rafaela je sedaj organizacija vseh župnij, občin, zvez, ustanov in društev tu doma in vseh organizacij naših izseljencev po diaspori in na tujem, ki se ji pridružijo z namenom sodelovanja.

Odseki Izseljenske zbornice

Družba sv. Rafaela ima kot takšna svojo nalogo:

1. Da pazno zasleduje vse naše izseljinstvo, bodisi trajno, bodisi sezonsko, bodisi v tujini, bodisi na našem jugu, da proučuje in sestavlja statistiko slovenskega izseljinstva, iz katerih krajev Slovenije se izseljujejo, po katerih državah in delih sveta se naseljujejo, in da sestavi natančen seznam posameznih slovenskih naselbin, njih organizacij v verskem, kulturnem, gospodarskem in gmojnem pogledu, vodi seznam vseh njihovih duhovnikov, učiteljev, politikov, kulturnih delavcev. Njena naloga je, da dobi jasno sliko vseh naših slovenskih naselbin in vse slovenske naselbine vsega sveta prav v vsakem oziru. To nalogo naj vodi statistični odsek Izseljenske zbornice.

2. Zasleduje naj verske potrebe izseljencev, kako je zanje poskrbljeno glede službe božje, verske vzgoje odraslih in otrok. Opozarjati mora škofe, škofije na njihove potrebe, opozarjati na morebitne verske gonje. Skrbeti mora za finančna sredstva za vso to versko oskrbo. To je namen verskega odseka Izseljenske zbornice.

3. Dalje mora Družba sv. Rafaela skrbeti za narodno vzgojo naše mladine. Naši izseljenci živijo raztreseno sami med tujimi narodi. Njihova mladina se vzgaja največkrat po brezverskih državnih šolah, brez verskega pouka. Zato pa so potrebni domači duhovniki in učitelji in denarna sredstva zanje. Zlasti mora pridobivati našo mladino po osnovnih, meščanskih, srednjih in višjih šolah, da se posveti skrbi za slovenske izseljence, da si dopisujejo z njimi, da zbirajo zanje knjige in finančna sredstva. To je dolžnost in delo šolskega kulturnega odseka Izseljenske zbornice.

4. Družba mora vzbujati v naši javnosti zanimanje za važnost izseljenskega vprašanja, opozarjati mora po časopisju o prireditvah, predavanjih, po skioptičnih slikah, v filmih, po brošurah in po člankih v raznih revijah na dolžnost, da rešujemo svojo kri na tujem. To delo bo vršil propagandni odsek Izseljenske zbornice.

5. Družba mora skrbeti, da najdejo naši izseljenci v tujini svoj gospodarski uspeh, srečo, katero so šli iskati. Poznati mora zato natančno gospodarske, delavske in gmojne razmere vseh slovenskih naselbin, proučevati zakonodajo tujih držav, v katerih so, in paziti na sklepanje pogodb v zaščito naših izseljencev. To je dolžnost socialnega odseka Delavske zbornice.

6. Družba skuša dalje organizirati naše izseljence v tujini in po diaspori v katoliška, kulturna, gospodarska in podporna društva, da po teh društvih vrše med seboj vse drugo versko, kulturno, gospodarsko delo. To je delo organizatoričnega odseka Izseljenske zbornice.

7. Ker so naši izseljenci del celotnega slo-

venskega naroda, je tudi v vse njihovo delo, katerega vrše po raznih državah, del dela našega naroda tu v domovini. Nujno potrebno je, da imamo seznam in podatke o vsem njihovem delu v preteklosti in sedanjosti shranjene. Dolžnost, da skrbi za ta dragoceni material, je naložena izseljenskemu muzeju in arhivu.

8. Skrb za finančna sredstva, da bi mogli delati vsi navedeni odseki, pa bo naložena gospodarskemu odseku Izseljenske zbornice, ki bo skušal izposlovati od kraljevske vlade v Belgradu, od banske uprave v Ljubljani in od raznih denarnih in drugih zavodov ter od privatnikov tu doma čim več sredstev, ki bodo na razpolago tem odsekom in bodo financirali to delo.

9. Dalje pa bo morala Izseljenska zbornica skrbeti tudi za odškodninske in posmrtninske zadeve naših izseljencev ter iskati sorodnike v tujini.

Vprašanje našega sezonskega delavstva

Zelo boleče je vprašanje našega sezonskega delavstva. 10—15.000 naših ljudi odhaja vsako leto, deloma na jug, največ pa v Nemčijo in Francijo kot sezonski delavci za svojim kruhom; danes, ko to vprašanje ni še nič urejeno, so naši sezonski delavci brez vsakega vodstva in zaščite. Te delavce nam zastrupljajo v tujini razni agenti Moskve s prevratnimi idejami, in ker niso versko oskrbljeni, nam propadajo versko in moralno. Udajajo se pijančevanju in nemoralnemu življenju, tako da se vračajo domov ne samo od nevere okuženi, temveč še bolj fizično z najnesrečnejšo moderno kugo. Cele občine nam bodo krvno zastrupili in okužili s prevratnimi protidržavnimi idejami. Do 10.000 v Franciji, veliko tisočev na našem jugu, pa vsi ti nezaščiteni, nezavarovani, brez vodstva prepuščeni samim sebi, prevratnim elementom in raznim sleparjem. Do neba kriči ta naša nova rana. Nujno je zato potrebno, da se pri izseljenski zbornici ustanovi še odsek za diaspore, kjer bodo zmožni in agilni ljudje vzeli to vprašanje v roko in ga skušali urediti tako, da bo prenehala ta naša narodna katastrofa.

Izseljenska zbornica — naš vsenarodni izselj. parlament

Ker so vse to narodni problemi, v katerih je zainteresirana vsa naša javnost, naša cerkev, naša država, mi vsi skupno in posamezno, je za to delo potrebno mnogo pridnih delavcev, pametnih svetovalcev in idejnih voditeljev. Kakor je pri državi potreben parlament, kjer se sestajajo narodni zastopniki, da se posvetujejo o važnih vprašanjih države in naroda, tako je potreben poseben parlament za izseljensko vprašanje. Ta parlament pa bo prav Izseljenska zbornica.

Izseljenska zbornica bo morala zbrati za skupno delo vse naše župnije, občine, naše zveze in društva, naše razne ustanove, vse naše časopisje, skratka ves narod v posebni skupščini, in ne samo pri nas tu doma, temveč tudi pri izseljencih v tujini. Izseljenci morajo priti med nas, da nam povedo, kaj in kako hočejo, da se zanje skrbi. Država lahko potroši milijone, da pošilja med nje razne svoje zastopnike, da

skušajo v tujini skrbeti za nje na ta ali oni način, vendar bodo vsi ti milijoni vrženi proč brez sodelovanja naših izseljencev samih; izseljenci sami si žele te oskrbe in jo prosijo. Zato mora ta ustanova, izseljenski parlament, nositi ime »Zbornica«, ki je tudi našim izseljencem po svojem namenu najbolj všeč. Rešitev pol milijona slovenskega naroda in koristi stotisočev je več ko vsako malenkostno pomišljanje glede imena ustanove.

Rešimo našo kri!

V tem trenutku, ko je polovica slovenskega naroda ločena od našega narodnega in državnega telesa po mejah, in ki je razkropljen širom sveta po raznih državah, je potrebno, da se združi ves narod v skrbi za sredstva, ki so potrebna, da rešimo kri na tujem, kar pomenja samo rešitev življenja slovenskega naroda. Za začetek bi bilo potrebno, da država, banovina in narod najmanj en milijon vsako leto za to delo. Milijoni krvavih žuljev, ki so poslali do danes mnogo večje vsote, kot pa je znašal ves naš državni dolg, za katere pa ni treba plačati državi nobenih obresti, da bi tudi za prihodnost, ako to ustanovo tako organiziramo, so nam priče, kaj so izseljenci storili za nas, našemu narodnemu gospodarstvu, pa bodo tudi v bodoče prinesli novih milijonov. To bo samo majhna odškodnina za to, kar smo od njih prejeli. Morda je danes zadnja prilika v našem narodnem življenju, ki se nam nudi, da se rešimo. Če bomo to zamudili sedaj, bo morda zamujeno za vselej in mi bomo krivi lastne narodne smrti.

P. Kazimir Zakrajšek je na koncu še naglasil, da je vse sedanje delo tako lepo zastavljeno, da je treba zanje samo še pravega razumevanja finančnih krogov, če pa tega ne najde, se prazno mahanje po vetru ne izplača, potem pa tudi ni potrebno, da še sebe same slepimo tu doma in naše izseljence v tujini. Zato postanimo veliki in dajmo vse za našo rešitev ali pa mirno umrmo.

Resolucije

V drugem delu zasedanja so bile prečitane resolucije raznih odsekov Izseljenske zbornice, ki so bile vse sprejete.

Resolucije propagandnega odseka Izseljenske zbornice

1. Da bo naš narod doma pravilno poučen, kako živijo rojaki v zamejstvu in v tujini, mu je treba stalno nuditi gradivo, zato prosimo vse naše urednike časopisja in revij, da bi stalno poročali o življenju naših ljudi v inozemstvu, blagotno objavljali gradivo, ki jim ga bo vedno nudil propagandni odsek Izseljenske zbornice po zgledu nemškega časopisja, ki enkrat ali še večkrat na teden stalno prinaša po dve strani zanimivih poročil o svojih izseljencih. — Vse naše izseljensko časopisje toplo prosimo, da poživijo stike s časopisjem v domovini.

2. Poleg časopisja je zelo važen faktor pri širjenju zanimanja za izseljence radio, zato prosimo ljubljansko radio-postajo, naj bi sprejela v svoj program tedenska poročila o izseljencih, po enkrat na mesec pa naj bi bili posebni večeri, namenjeni našim izseljencem. Da bi bili ti večeri bolj pestri in privlačni za domovino in izseljinstvo, naj bi te večere prirejale naše šole. Kratkovalovno postajo v Belgradu toplo prosimo, da bi sprejela v svoj program več slovenske besede in pesmi, za katero prosijo naši rojaki v Ameriki.

3. Da bo izseljenska ideja zajela vse plasti našega naroda, bo treba preskrbeti primerne serije skiptičnih slik in filmov iz življenja naših izseljencev. Prav tako pa bo treba preskrbeti za naše izseljence skiptične slike in filme o naši domovini. Za nabavo tega prosimo kompetentne državne oblasti primerne subvencije.

4. Po vseh večjih krajih v dravski banovini bo treba vsaj enkrat na leto prirejati izseljenske akademije, na katerih naj se narod poučuje, in ob tej priliki tudi nanj apelirati, da pristopijo posamezniki kot člani k Rafaelovi družbi, njihove organizacije pa kot članice k Izseljenski zbornici. Na teh akademijah naj bi se zaprosilo vse druge organizacije, naj sprejmejo v svoj delovni program tudi skrb za izseljenstvo. Na teh prireditvah naj bi se občinstvu dala v roke primerne brošure in knjige o naši krvi v tujini.

5. V prvi vrsti bo treba zainteresirati za izseljenstvo našo mladino po šolah. V ta namen je treba nuditi mladini potrebno izseljensko gradivo. Ob tej priliki prosimo prosvetno ministrstvo, naj uvede po zgledu drugih narodov obvezen pouk o našem izseljenstvu vsaj po eno uro na teden. V šolske čitanke naj se uvrsti tudi poglavje o našem izseljenstvu, izdelajo naj se posebni zemljevidi, da bo mladina vedela, kje naši ljudje po svetu živijo. Po naših šolah se morajo ustanoviti mladinska izseljenska društva ali krožki, ki naj bi stopili v pisemne stike z našo mladino v tujini. Naši izseljenski mladini je treba dati možnost, da bo redno vsako leto obiskala domovino in tudi obiskala naše šole, kjer bi dobila nove ljubezni do našega naroda, šole in pesmi.

6. Vsako leto bo treba privabiti čim več naših izseljencev v domovino vsaj na kratek obisk in jim nuditi čim več ugodnosti; s tem jih bomo priklenili nase, da bodo potem, ko se vrnejo v tujino z najlepšimi vtisi, širili ljubezen in narodno zavest tudi med tistimi udi našega narodnega telesa, ki so že utonili v tujih narodnostnih morjih.

Vse to delo je sprejel v svoj program propagandni odsek Izseljenske zbornice. Delo bo stalo veliko truda in denarja, zato prosimo naše državne oblasti, da bi to delo odseka podpirale moralno in finančno.

Solski odsek

Šolski odsek izseljenske zbornice hoče pritegniti mladino v domovini k delu za izseljensko mladino. Mladina v domovini mora poiskati stike z našo mladino v tujini in poglobljati v njej smisel za materin jezik, za domovino in za vse, kar je našega.

Da dosežemo ta namen, moramo uravnati svoje delo po teh smernicah:

1. Mladina v domovini naj se organizira v izseljenskih odsekih po šolah; pravilnik za te odseke je izdelan, a še ni odobren od oblasti.

2. Vsakemu odseku se dredi v delokrog delovanja določena izseljenska kolonija, v kateri je največ rojakov iz okraja šole. Odsek vodi s kolonijo dopisovanje, pošilja jim slike in poročila o vseh zanimivostih iz domačega kraja.

3. Vsaka izseljenska kolonija, vsaka izseljenska šola mora biti v stalnem stiku z domovino.

4. Izseljenski mladini je treba omogočiti obiskovanje pouka, zato je treba poslati večje število učiteljev med izseljence. Tem pa je treba urediti tudi finančni položaj in redno prejemanje mesečnih prejemkov.

5. Vsako leto bi moralo priti v domovino vsaj nekaj otrok na počitnice. Tem je treba nuditi brezplačno pot, vsr skrbno in pouk materinskega jezika. Za tako počitniško kolonijo je treba odbrati po nekaj otrok iz vsake izseljenske naselbine; vračali bi se kot naši mladi prosvetni delavci na delo med tovariši na tujem.

6. V naselbinah, odkoder ne bi mogli priti otroci v domovino, bi morali prirediti počitniške tečaje za pouk slovenskega jezika in domoznanstva. V takem tečaju bi se zbrali otroci iz vseh bližnjih naselbin.

7. Za voditelje takih tečajev bi morali poslati res najboljšo učno moč, ki bi se popolnoma posvetili delu za pomoč izseljenski mladini. Za te tečaje bi se temeljito pripravili v posebnem tečaju v domovini, kjer bi skupaj pregledali učno snov in določili obliko podajanja učne snovi, ki bi bila izseljenski mladini najlažja.

8. Vsaki koloniji bomo skušali poslati nekaj mladinskih knjig in revij. Po možnosti bi organizirali tudi za mladino »potojuče knjižnice« pod nadzorstvom izseljenskih učiteljev.

9. Za pouk izseljenske mladine je treba izdelati učno knjigo slovensčine in domoznanstva (za nižjo in višjo stopnjo).

10. Sposobne izseljenske otroke bi morala šolati domovina, da bi se pripravili v njej za delo med izseljenskimi rojaki.

11. Mladino v domovini je treba seznanjati z vsemi vprašanji izseljenskega problema in z vsemi težnjami izseljenca. V izseljenski reviji morajo biti stalno poročila o delu in življenju izseljenske mladine. Pa tudi naše dnevno časopisje mora nuditi priliko, da v njem izpregovori besedo o svojem delu mladina doma in na tujem.

12. V »Mladinskem skladu« pa hočemo zbirati denarne prispevke, tudi med mladino (zlasti ob izseljenskem tednu), da omogočimo izseljenskim otrokom pot v domovino.

V imenu naših izseljencev v Holandiji

Delegat za Izseljensko zbornico v Ljubljani Selic Rudolf, poverjen od Zveze jugoslovanskih društev sv. Barbare v Holandiji, predlagam sledeče zahteve in prošnje v imenu naših izseljencev v Holandiji:

1. Prosimo, da bi se pri merodajnem mestu uredila in izposlovala podpora, da bi lahko naša mladina obiskala za nekaj tednov našo domovino, da jo поблиže spozna, kar je neobhodno potrebno, če hočemo ohraniti našo izseljensko mladino za naš narod.

2. Zaradi krize zadnjih let so holandske državne oblasti po zakonskem potu onemogočile sprejem tujih delavcev v Holandijo. Tukaj je sedaj zelo prizadeta naša mladina, ki zaradi teh zakonov ne more dobiti zaposlitve. Ali bi ne bilo mogoče, da bi se ta brezposelna izseljenska mladina, posebno fantje, lahko spravila v domovino v kakšne obrate, posebno oni, ki so hodili v strokovne šole in sedaj po dovrstitvi ne dobijo nikake zaposlitve. Mnogi bi radi obiskovali kakšne vojaške šole.

3. Neobhodno potrebno je tudi, da se reši problem učitelja za našo mladino. Treba je učitelja, kateremu se pa mora zagotoviti od države takšna plača, ki ustreza življenjskemu standardu te (holandske) države.

4. V Holandiji se nahaja malo število vojnih vdov, katerih možje so bili poklicani iz Holandije v vojno. Te vojne vdove se nahajajo v naj-

večjih stiskah in revščini. Če država še nima zakona, da bi se pošiljala tem revam vojna pokojnina, prosimo, da se jim nakaže vsaj kakšna podpora, saj niso vsa leta po vojni prejele še ničesar.

5. Prosimo, da naše oblasti posvečajo tudi večjo pozornost našim izseljencem, ki zbole ali postanejo za delo nesposobni in jih rudniki kratkoma odpustijo brez vsake invalidnine in pokojnine.

Po prečitani resoluciji je zaprosil besedo župnik v Janjevu g. **Zakrajšek**, ki je prosil, da bi dali v domovini diaspori vsaj malo moralne podpore. Povedal je, da se slovenski jezik ne bo mogel ohraniti, ker so pač take okoliščine. Prosil je tudi za podporo, kajti duhovniki, ki so tam doli, živijo v obupnem položaju.

Kolonisti v Južni Srbiji

Na ustanovnem zasedanju Izseljenske zbornice so bile prečitane tudi zahteve in prošnje slovenskih izseljencev, ki živijo v Južni Srbiji. Tam je okoli 1000 slovenskih otrok brez vsakega pouka slovenskega jezika ter skoraj tudi brez katoliškega verouka v svojem jeziku. Z ljubljanskega zasedanja so bile poslani na razna pristojna mesta vloge, tako na kr. vlado, da se zagotovi državna podpora našim izseljencem, ki so prišli v Južno Srbijo, da te kraje kultivirajo, na kmetijskega ministra, da dobe naši kolonisti v Južni Srbiji možnost kompaktne naselitve, s tem da dobe primerna zemljišča, dalje na notranje ministrstvo, da se primorskim kolonistom v Južni Srbiji prizna jugoslovansko državljanstvo, da preneha pritisk na naš slovenski živelj ter da se prizna načelo enakopravnosti ver tudi za katoliške verske pripadnike v Srbiji, in končno tudi na prosvetnega ministra, da se slovenski mladini v diaspori nudi toliko slovenskega pouka, da bodo svoj jezik dobro obvladali.

Po štiriurnem zasedanju je spregovoril predsednik g. p. **Zakrajšek**, ki je v laskavih besedah zaključil prvo zasedanje Izseljenske zbornice.

Kako je z ukinitvijo nakazovanja pokojnin iz Nemčije

Pred kratkim je časopisje poročalo, da je Nemčija ukinita plačevanje pokojnin in nezgodnih rent vsem tistim upokojenecem in nezgodnikom, ki ne bivajo na ozemlju nemške države.

Iz vseh teh poročil pa ni dovolj jasno razvidno, ali ta prepoved velja tudi za tiste države, s katerimi ima Nemčija sklenjene socialne pogodbe.

Nemčija ima z našo državo pogodbo, ki v člen 2. pravi tole:

Pripadniki ene države pogodnice dobivajo, če so izpolnjeni ostali zakonski pogoji, dajatve, ki izvirajo iz zavarovanja zoper nezgode v industriji, obrti, trgovini in pomorstvu, iz pokojninskega zavarovanja namščencev in pokojninskega zavarovanja rudarjev pri bratovskih skladnicah družice države tudi takrat, kadar ne bivajo na ozemlju te države.

Če se je pošiljanje pokojnin in rent ustavilo vsem, je to tedaj v nasprotju s sklenjeno konvencijo iz leta 1929. med Jugoslavijo in Nemčijo in bo treba ukreniti potrebne korake, da se ta krivica čimprej popravi. Na tej stvari so posebno naši rudarji zelo zainteresirani, ker jih je nekaj pokojnine iz tega naslova že prejemale, mnogo pa jih je, ki so še v Nemčiji in se bodo slej ko prej vrnili, kar pa jim bi bilo v tem primeru docela onemogočeno.

Zato je na vsak način potrebno, da naše oblasti ugotove, kako in za koga velja prepoved pošiljanja rent in pokojnin v druge države.

Zanimanje za naše izseljenstvo

Naše izseljensko vprašanje je že prodrlo meje naše ožje domovine in vzbudilo zanimanje tudi v belgrajski javnosti in časopisju. Poleg drugih časopisov, ki so omenili prvo zasedanje Izseljenske zbornice v Ljubljani, je temu zasedanju »Vreme« posvetilo dolgo poročilo, v katerem izčrpno opisuje ves potek zasedanja. Navaja odličnike, ki so se zasedanja udeležili, v daljših izvlečkih ponatiskuje govore posameznih govornikov, tako govor škofa dr. Rožmana, govor dr. Korošca, govor dr. Kreka, govor načelnika izseljenskega odseka v socialnem ministrstvu dr. Araničkega, govor ljubljanskega župana dr. Adlešiča in referat p. Zakrajška; daje poseben poudarek odstavkom, ki govore o nujnosti našega izseljenskega skrbstva. Ker je to zasedanje podalo zelo popolno sliko obsežnosti in važnosti tega vprašanja, je »Vreme« s tem, skoraj tri stolpce dolgim poročilom, svoje bralce dobro seznanilo s to našo skrbjo, kar je gotovo velik doprinos k pravemu sožitju v državi.

Izseljenska zbornica v Ljubljani

Verski odsek

Pri nas Slovencih opazimo tole: V domačem kraju smo še kar dobri kristjani, hodimo v cerkev in k nedeljski sv. maši, prejemamo sv. zakramente in tudi z Bogom spravljani umiramo. Ko pa se naš kmečki fant in dekle preselita v tujino, se velikokrat popolnoma izpremenita. Za naše ljudi postane v tujini navadno merodajna okolica, v kateri žive. Ako je le-ta versko dobra, se tudi naš človek navadno v njej znajde in ostane versko dober kakor doma. Ne zdrži pa, če pride med drugoverce ali med ljudi, ki so veri in cerkvi sovražni. Mnogo naših ljudi je žal v tujini z lahkoto dobiti za vsak tabor in za vsako organizacijo. Istočasno ko so spremenili okolico, so spremenili tudi versko življenje in mišljenje. Ni težko uganiti, kaj je nagnilo naše brate in sestre v tujini, da so vrgli raz sebe vse, kar je verskega, in navdušeno prešli v nasprotni tabor. To je le posledica tega, ker so bili že doma versko nezavedni, katoličani iz navade.

Taki nezavedneži se v verskih rečeh niti počuti ne dajo, češ da že vse vedo, kar je po-

trebno za vero. Odkod torej ti ljudje črpajo svoje versko znanje? Vprašaj jih in rade volje ti bodo našeli vsemogoče brošure in lističe, ki so veri najbolj sovražni. Odkod torej izvira vse »znanje« verskih resnic.

Časi, ko je zadostovalo krščanstvo iz navade, so za nami. Nova socialna in gospodarska vprašanja, ki se pojavljajo, posegajo vsa brez izjeme tudi na duhovno in versko področje. Boljše- vizez nastopa kot nova tostranska »vera« brez Boga in celo napoveduje boj samemu Bogu. Fa- žizem ima za malika — državo, narodni socializem obožuje pleme... Istočasno pa ruje stari sovražnik svobodomiselstvo na vseh področjih javnega življenja proti Cerkvi. Vsi ti sistemi pa se trudijo, kako bi urinili človeški družbi brezboštvo. Kdor ima odprte oči, vidi, kako gotovi ljudje, nalašč za to plačani, širijo ta duh brezboštva tudi med naše izseljenstvo. Ubogi izseljenec! Ni še dosti, da te tuje izmozgava in iz- črpa do skrajnosti, kakor so to delali s sužnji, še več: ta domovina podpira ljudi in jih plača, da tebi čimprej izgraja iz srca Boga, te moralno uniči in tako stori neškodljivega in nezmožnega, da bi se potegnil za svoje človečanske prave.

Novi »evangelij« brezboštvo je »krščansko« Evropo pripeljal že tako daleč, da bi stari zgodovinar Jožef Flavij tudi z mirno vestjo zapisal nam iste besede, ki jih je nekoč zapisal ob razpadu judovske države: »Jaz mislim, da če ne bi prišli Rimljani nad ta zločinski rod, da bi ga bil potres požrl ali potop pokončal. Zakaj ta rod je bil brezbožnejši nego vsi, ki so bili na podoban način strmoglavljeni.«

Propagandni odsek

(Nadaljevanje)

V mesecu juliju so pristopile kot redni člani k Izseljenski zbornici naslednje občine in društva:

155. Občina Senovo pri Brežicah
156. Jugoslov. ženska zveza v Ljubljani, sekcija za dravsko banovino
157. Občina Dobrna pri Celju
158. Občina Smartno pri Litiji
159. Prosvetno društvo v Paraččinu, Srbija
140. Zveza fantovskih odsekov v Ljubljani z vsemi odseki, ki jih je zdaj 385.

V počastitev ameriških Slovencev

Tri velike manifestacije za naše ameriške Slovence smo doživeli v juliju v Ljubljani. 9. julija zvečer je bila v franciškanski dvorani slavnostna akademija v počastitev naših ameriških slovenskih mater, ki so poslale v domovino zastopnice Slovenske ženske zveze v Ameriki. V nedeljo 10. julija pa je bila v Polhovem gradu nad vse veličastna proslava stoletnice škofa Trobca, ki je bila zvezana z blagoslovitvijo temeljnega kamna novega prosvetnega doma, ki se bo imenoval »Trobecov dom«, zvečer pa je bila v dvorani Rokodelskega doma slavnostna akademija v čast farnih patronov sv. Cirila in Metoda in 60 letnice župnika p. K. Zakrajška, našega nad vse delavnega moža, ki je 22 let preživel v Ameriki za delo med ameriški Slovenci, zdaj pa doma skrbi za nje kot pravi oče.

Slavnostna akademija v soboto

Sobotno akademijo v franciškanski dvorani so s svojim obiskom počastili prevz. g. škof dr. Gregorij Rožman, ga. banica, g. župan dr. J. Adlešič z gospo soprogo, univ. prof. dr. Lukman kot zastopnik Prosvetne zveze, ravnatelj Izseljenskega urada za bansko upravo g. Fink, za prosvetni oddelek banske uprave g. Wagner, direktor ženske realne gimnazije g. Ivan Dolenc in drugi, seveda pa so bile polnoštevilno zastopane tudi zastopnice Slovenske ženske zveze v Ameriki, katerim v počastitev je bila akademija prirejena, s predsednicno družtva na čelu go. Prislundovo, ki je obiskala domovino s svojo hčerko Herimino, dalje pa so bile polno zastopane zastopnice naših ženskih društev in prosvetnih organizacij. Kljub vročini je bil obisk navdve zadovoljiv.

Poleg krasnih prostih vaj, ki so jih točno in graciozno izvajale članice dekliskih krozkov in mladenke, in poleg pevskih točk, ki jih je v pretežni večini s svojim ubranim glasom zapela gđ. Marica Anžičeva in ki so segle našim ameriškim gostom s svojo narodno doživljeno vsebino v globino srca, pa je spregovoril našim ameriškim materam sam prevzvišeni škof dr. Rožman globoko občutene besede o sitnem pomenu domovine in o naši zemlji.

Takole je govoril prevzvišeni škof: »Dragi gostje iz USA! Verjemite mi, da mi je tesno pri srcu, ko imam to redko priložnost, da v Ljubljani pozdravim tiste ameriške Slovence, katerim sem imel pred tremi leti priliko prinesiti v Ameriko pozdravne besede iz domačih krajev. In nosil sem pozdrave od enega konca Amerike do drugega — od San Franciscu na Kranjskem griču do Newyorka in Chicage. — Kot

Miklavž sem prenašal pozdrave iz domačih krajev in jih še bolj obložen z njimi prenašal iz Amerike domov. Ve ste v Ameriki pripovedovale tedaj, da vsak dan misli romajo domov, tja na pota, ki ste jih prehodile v svoji mladosti. Zdaj, ko ste tu, pa romajo vaše misli spet nazaj v Ameriko, kjer imate svoje družine in svoje drage. Ko ste nas prišle obiskat, ste pri nas lahko opazile velik napredek od tedaj, ko ste naše kraje zapustile. Vendar pa je velika razlika med nami in Ameriko: pri nas je še doma romantika, pesem, tam pri vas pa bisnes, tehnika; pri vas je že nekaj izrednega, če greste prirejat piknik, pri nas pa ga imajo na deželi vsak dan pri kosnji. Ko ste se vozile po naših vlakih, ste čutili vročino, pri vas pa stopite na vlak kakor v hladno senčnico. Pri nas imamo asfaltirane ceste samo za vzorec, pri vas jih je več kot preveč. Eno pa imamo mi, kar naše izseljenke vleče spet v stari kraj. Mi imamo lepo zemljo in pesem. Lepota Amerike je res kakor šopek cvetlic, ki ga je nekdaj raztresel vse križem na daljavo, pri nas pa je vsa zemlja en sam krasen šopek, en sam cvet, lepo povezan. Res je, da ta zemlja zahteva pridnega človeka. Ko se narod množi, je treba iti iskati kruha. Bog je vedel, da Slovenci ne bodo med bogatimi narodi sveta. Dal pa jim je pesem, dar in veselje za petje. S pesmijo si Slovenec sladi kos trdega kruha. Takšna je po svojem pomenu i narodna i umetna pesem. To čutimo, ko vemo, da tudi naša mladina v Ameriki ljubi še slovensko pesem in se ob njej bolj čuti Slovenca. Naša pesem je naše veliko bogastvo in ta pesem naj bi bila med drugimi vezmi tista vez, ki naj veže drugi, tretji rod naših izseljencev in ljubezni do koščka rodne slovenske zemlje. Želim zdaj, ko vas pozdravljam, naj bi Izseljenska zbornica nekoč dosegla, da bi mogel priti vsak naš izseljenski otrok vsake počitnice na rodno domačo zemljo, da bi se tako ustvarila neločljiva vez z domovino.

P. K. Zakrajšek pa je za g. škofom govoril o velikem pomenu mater za narod, zlasti naših izseljenskih mater. Vzor take matere je predsednica Slovenske ženske zveze ga. Prislund, ki je organizirala slovenske žene v Ameriki v lepi organizaciji, ki ima 10.000 članic. Če so nas letos obiskale ameriške slovenske matere in žene, hočemo drugo leto imeti našo ameriško mladino.

Obisk v Polhovem gradu

V nedeljo 10. jul. je bila v Polhovem gradu veličastna proslava stoletnice rojstva ameri-

škega slovenskega škofa Trobca. Med udeleženci proslave so bile zastopnice ženske zveze iz USA: predsednica ga. Prislundova, ga. Smolčeva, ga. Slosarjeva, urednica »Zarje« ga. Novakova ter odličniki: prevz. škof dr. Gr. Rožman, zastopnik Prosvetne zveze dr. Česnik, okrajni načelnik dr. Počkaj, zastopnici Krščanskega ženskega društva ga. upraviteljica Sadarjeva in gđ. Cilka Krekova. Navzoč je bil tudi nečak slavnega škofa preč. g. Jožef Trobec, župnik v Ameriki. Dopoldne je bila sv. maša, ki jo je opravil polhograjski rojak kamniški dekan in kanonik Rihar, školu Trobcu pa je govoril domačin direktor Koritnik.

Pri odkritju spominke plošče škofu Trobcu je imel pomemben govor o slavnem možu zastopnik Prosvetne zveze dr. Česnik in prevz. g. škof dr. Rožman, ki je naglasil, da je bil škof Trobec kot steber radio-oddajne postaje, ki izžareva svoje žarke vseširo. Ostane naj nam na veke zgled slovenske ljubeznivosti, nesebične skromnosti in globoke pobožnosti. Slavnost so spremljale deklamacije fantov. Lep govor je imel o pomenu dela za ameriške Slovence p. Zakrajšek.

Dopoldne je bila po litanijah lepa slovesnost, ki je imela višek v blagoslovitvi temeljnega kamna za zgradbo Prosvetnega Trobčevega doma. — Ob povratku iz Polhovega grada so poklonile ameriške Slovenke na viškem pokopališču lepe vence ameriškega Slovence Francu Suštersiču, ustanovitelju »Kranjsko-slovenskih katoliških jedrot v Ameriki«.

Tretja slovesnost je bila zvečer v Rokodelskem domu v počastitev 60 letnice p. Kazimirja Zakrajška. Slovesno akademijo je obiskal župan dr. Adlešič z gospo, kanonik Alojzij Stroj, direktor realne gimnazije g. Hočevar, zastopnice Slovenske ženske zveze v Ameriki in drugi odličniki. Slavljenca je pozdravil g. predsednik bežigrajskega Prosvetnega društva Langus, ki je orisal slavljenčevo kulturno delo, češ, da je p. K. Zakrajšek ameriški Krek. Prosvetno društvo pa je v zahvalo poklonilo g. p. Zakrajšku hranilno knjižico s 51.000 dinarji. Zahvalil se je p. K. Zakrajšek in poklonil hranilno knjižico ravnatelju g. Sušniku.

Sledilo je nekaj pevskih točk bežigrajskega pevskega zbora pod vodstvom g. Puša in izvtrno delo p. K. Zakrajška, prikupna igra v treh dejanjih »Pred kapelico«.

Naročajte „Izseljenski vestnik“!

Joško Rozman:

Med našimi izseljenci in njihovimi voditelji

Kdor hoče dodobra spoznati kako deželo, šege in navade ljudstva, ki v njej živi, jih mora obiskati, ker le na ta način je mogoče dobiti vsaj približno sliko stanja in razmer, ki vladajo v deželi.

Tudi naši izseljenci, pa naj žive kjer koli, so neka dežela — neki svet zase, ki žive povsem drugače kot doma. Odrezani od domovine se — kolikor je to v danih razmerah mogoče — bore za boljši košček kruha, idealnejši tudi, da ohranijo stik z domovino, vodijo razna društva, ki naj bi naš življenje v tujini ohranila čim dalj slovenskemu narodu.

Če je delo doma, pa najsi bo gospodarsko, socialno ali kulturno, zelo težko in naporno, je v tujini med izseljenci desetkrat težje.

To sem mogel ponovno ugotoviti, ko sem drugič, odkar delujem v socialnem oddelku Rafaele družbe, obiskal nekaj naših izseljencev in mož, ki med njimi delujejo. V sredo 27. julija sem bil službeno na neki seji v Strassbourgu kot zastopnik Jugoslovanske strokovne zveze. Ker od tu niso daleč kraji, v katerih je naseljenih mnogo naših izseljencev, sem jo takoj po seji mahnil v Merlebach in Freyming. Tam sem kmalu našel učitelja g. Jankoviča, ki posreduje izseljenski mladini slovensko kulturo in besedo. Pa ne samo to, g. Jankovič ni samo učitelj, marveč mož, ki je vsakomur ob vsakem času za vse na razpolago. Da vzdrži to naporno delo, z veliko skrbnostjo skrbi njegova žena. ki mu skuša, kolikor ji je mogoče, to breme olajšati. Nočem, da bi te besede izzvenele kot kakšna hvala ali slavospev, danes je teh tako več kot preveč — posebno takih, ki jih najmanj za službo ali so za tisto delo sijajno plačani. Prav pa je, da priznamo in ocenimo delo ljudi, ki s skromnimi sredstvi, ki so jim na razpolago, vztrajajo daleč v tujem svetu zato, da rešujejo naš narod pred kvarnimi vplivi tujine.

Gospoda Grimsa, ki že nekaj let uspešno deluje tudi v tem kraju med našimi izseljenci, ni bilo, ker je odšel v Slovenijo na oddih. Preskrbel si je za namestnika, in sicer kateheta gospoda Demšarja iz Škofje Loke. Oba sva isti dan prišla v Freyming, ne da bi vedela eden za drugega. Seveda je bilo zato veselje toliko večje.

Po prisrčnih pozdravih smo se vsi trije spravili na delo. Gospoda Jankovič in Demšar sta šla v šolo. Tam namreč otroci nimajo počitnic, oziroma v rednih šolskih počitnicah obiskujejo slovenski pouk, katerega vodi g. Jankovič. Jaz pa sem se oglasil pri tajniku tamkajšnje francoske strokovne organizacije, da se podrobneje seznanim s francosko socialno zakonodajo. Prav zaradi tega sem se tudi odpravil na to pot, da proučim položaj in stanje francoske socialne zakonodaje, ki velja tudi za naše izseljence. Žal da ne v polnem pomenu besede. Naši delavci so v tistih vprašanih ki jih najbolj živo zadevajo, še vedno delavci drugega razreda. Že na tajništvo v Strassbourgu sem dobil nekatera pojasnila, posebno glede rudarske zakonodaje, ki sem jih pa mogel pri tajniku še izpopolniti. O tem bom pisal pozneje, kajti spremembe, ki so bile izvršene v francoski zakonodaji, so zelo velike in bodo imele tudi daljnosežne posledice na življenje francoskega delavca. Veliko smo se že in se še trudimo, da bi dosegli ratifikacijo socialne pogodbe s Francijo. Eden izmed vzrokov, da ne pride do ratifikacije, je tudi ta, ker se francoska država brani, da bi tudi za delavce tujih narodnosti plačevala del prispevka za socialno zavarovanje, kakor ga plačuje za delavce francoske državljanke. Ta prispevek plačuje Francija sedaj tudi za delavce iz Belgije, Avstrije, Španije, Poljske in v zadnjem času tudi iz Italije. Zanimiva je bila informacija, da je bila dopolnilna pogodba v tej zadevi med Francijo in Italijo sklenjena v juliju tega leta. Tako so sedaj ostali samo še naši delavci kot manjvredni, kar seveda povzroča veliko nevoljo, ki je povsem in docela upravičena. Ta problem bo treba na vsak način rešiti, ker je to tudi ena najbolj krivičnih zadev, ki v splošnem obstojajo v življenju našega izseljenstva v Franciji.

Nato sem obiskal v Aumetzu še g. Švelca, ki z veliko vnamo in požrtvovalnostjo vrši dušno pastirsko službo med našimi izseljenci, in učitelja g. Šlibarja, ki je pred kratkim nastopil

tu svoje novo službeno mesto. Žal da se nisem mogel pomuditi v Aumetzu dalj časa. Pot mi je bila začrtana naprej v Luxemburg, kjer sem prav tako hotel dobiti več informacij o delu tamkajšnjih strokovnih organizacij. V nedeljo sem se nato vrnil v Merlebach, kjer so imeli naši izseljenci popoldne v Stiringu večjo prireditev. O prireditvi sami bodo poročali tamkajšnji dopisniki, zato jaz o njej ne bom pisal. Tudi nedeljo sem izkoristil s tem, da sem pristvoval sestanku, na katerem se je tamkajšnjim domačim delavcem razlagalo spremembe v socialni zakonodaji. Tako sem mogel še nekoliko izpopolniti mojo mapo z dragocenimi beležkami, katere mi bodo pri mojem nadaljnjem delu zelo koristile.

Prireditve, ki je bila zelo številno obiskana, je obiskal tudi konzul iz Metzja g. dr. Smiljano-

vič. Gospod konzul se je zelo zanimal za življenje izseljencev in jim obljubil, da bo storil zanje vse, kar bo v njegovih močeh.

Po prireditvi nas je povabil g. Jankovič na svoj dom, kjer smo še pozno na večer razpravljali o težavah našega trpina izseljenca. S prisrčnim slovesom od g. konzula, ki se je vrnil v Metz, je bilo tudi konec večera in mojega bivanja v Franciji.

Vsi tu doma se premalo zavedamo velike važnosti, ki je za nas in naše izseljence delo, da jih ohranimo domovini. To delo bi zahtevalo mnogo več delavcev, kakor jih je danes, kajti kakor sem uvodoma rekel, je tako vzgojno, kulturno in socialno delo med izseljenci desetkrat težje kakor tu doma. In vsi tisti, ki bi to delo vršili in ga dodobra spoznali, bi postali potem tudi tu doma bolj vneti in res pravi socialni in kulturni delavci, ki bi lahko mirno in nemoteno šli preko naših razbitih in malenkostnih razmer na res pravo in plodono delo za našo razbičano in po širnem svetu raznešeno slovensko kri.

Ameriške Slovenke in naše društvene delavke

Zelo lepo popoldne so preživele naše društvene delavke na sestanku z ameriški Slovankami. V ponedeljek 11. julija ob 4 popoldne so se na željo sester iz Amerike zbrale zastopnice naših kulturnih, socialnih in karitativnih društev, da jim poročajo o svojem delu in črpajo iz njihovih poročil čim več poguma in navdušenja za svoje nadaljnje delo.

Od ameriških gostov so bile navzoče vse najvidnejše predstavnice velikega ženskega društva Slovenska ženska zveza, gospa Prislantova, 7 glavnih odbornic in urednica edinega slovenskega ženskega lista v Ameriki »Zarjec«. Navzočih je bilo tudi nekaj zastopnic tamkajšnjih vežbalnih krožkov, to so mlade moči, hčerke ameriških Slovencev, ki se trenutno mude v domovini na obisku. Od naših ženskih zastopnic so bile navzoče gospa banova kot predsednica pripravljalnega odbora za sprejem ameriških Slovenk, gospa županova, zastopnice Kršč. ženskega društva, Dekliških krožkov, akademskega društva »Savica«, vodstva dekliške K A, ženskega odseka Kmečke zveze, Elizabetinih konferene, Društva za varstvo deklet, Kolodvorskega misijona, Poselske zveze in Slovenske krščanske ženske zveze. Vse te zastopnice so v kratkih referatih poročale o namenu in delu svoje organizacije ter podale tako ameriškim gostom sliko svojega dela. Žal da je bilo premalo časa, o vsem se še podrobneje porazgovoriti. Po vseh teh poročilih je poročala predsednica Slovenske ženske zveze iz Amerika ga. Prislantova o zgodovini, razvoju, namenu in delu te največje ženske organizacije. Z vidnim zanimanjem so sledile poslušalke izvajanjem ge. predsednice ter z raznimi vprašanji prejele res veliko pobude in navdušenja za svoje nadaljnje delo. Po tem poročilu je gospa urednica Novakova povzela besedo in poudarjala, da je glavna vez njihove zveze slovenstvo, da pa kot ameriške državljanke vseskozi upoštevajo tamkajšnje razmere in se ravnavajo po tamkajšnjih predpisih. Z velikim zanosom je izvajala, kako pri javnih prireditvah korakajo uniformirane mlade slovenske moči za ameriško zastavo, da pa poleg te zastave vedno koraka tudi zastava stare domovine.

Višek navdušenja je prevzel zborovalke, ko je govornica izjavila, da so Slovenke iz Amerike prinesle s seboj dragocen spomin,

ki ga puščajo sestram v domovini trajno. Razvila je zastavo ameriških Združenih držav, ki so jo obstopile članice vežbalnih krožkov, obnovile prisego zastavi z besedami: Jaz obljubim zvestobo zastavi Združenih držav Amerike in republik, katero predstavlja. En narod nedeljivi s svobodo in pravico za vse.

Nato je izročila zastavo predsednici Slovenske krščanske ženske zveze, ki je v zahvalnem nagovoru prevzela zastavo z obljubo, da jo bo Zveza hranila z največjim spoštovanjem kot dar rodni sester iz tujine.

Po tem slavnostnem dejanju so se zborovalke v večjih in manjših skupinah porazgovarjale o podrobnejšem delu in o znanjih in prijateljih v Ameriki. Medtem so odbornice Slovenske krščanske ženske zveze gostom poklonile mal spomin: svoje publikacije.

Ko so si zborovalke zagotovile čim tesnejše medsebojne stike za bodočnost, so se v najboljšem razpoloženju razšle.

St. Cloudski škof o škofu Trobcu

Neposredni naslednik škofa Trobca na škofijskem sedežu Rt. Rev. Busch je dal nečaku g. Jožetu Trobcu za domovino pismo o njem, ki se glasi:

Rev. Jožef Trobec
Elk River, Minn.

Častiti dragi oče!

Škof Jakob Trobec je bil naš družinski prijatelj, tako sem imel priliko ga poznati od svojih otroških let. Pozneje v življenju sem imel mnogo priložnosti, da sem spoznal in občudoval čudovit značaj in goreče delovanje svojega prednika kot župnika v Wabasha in v St. Paulu in kot priljubljenega škofa St. Cloudskega. Česar koli se je lotil, bodisi kot atlet ali kot umetnik, ali kot duhovnik, ali kot škof — vse je nosilo na sebi poseben znak srčne ljubeznivosti, nesebične skromnosti in občudovanja vredne pobožnosti.

Njegov odlični zgled je bil zame velika pobuda in tolažba v upravljanju St. Cloudske škofije. Njegovo delovanje je bilo pravi

Pevske tekme med našimi izseljenci v Holandiji

Izseljensko vprašanje se je, hvala Bogu, tudi pri nas začelo premikati z mrtve točke. V dneh 10. in 11. julija smo imeli doma važne izseljenske prireditve, ki bodo, upajmo, za bodočnost dalekosežnega pomena.

Prav tedaj, 10. julija, pa so doživeli naši izseljenci na Holandskem izredno lep dan: najstarejše ondotno društvo svete Barbare v Chevremontu je praznovalo desetletnico plodnega delovanja svojega pevskega zbora. Pri tej priliki je priredil zbor »Slavček« prav lepo slavnost, ki se je je udeležilo 6 pevskih zborov in mnogo naših rojakov iz Belgije, Nemčije in Holandske, tako da je bilo zbranih skupaj nad 350 Slovencev.

Vsa prireditve je izzvenela v največkratnejšo manifestacijo slovenske in jugoslovanske misli in je utrdila v naših rojakih posebno zavest narodne in državne pripadnosti k dobri materi Jugoslaviji in Sloveniji.

Izreden uspeh so omogočili trije činitelji: 1. naklonjenost g. bana dr. Natlačena, 2. naklonjenost gen. konzula g. dr. Miličiča in 3. izredna požrtvovalnost pevskega društva »Slavček«. — Vsem trem prisrčna hvala!

Ob sodelovanju vseh teh činiteljev je vsa prireditve po svojem obsegu utrdila ugled in veljavo naših ljudi tudi pri domačem ljudstvu, posebno pa še pri navzočih rojakih, ki so videli in doživeli sami jasne dokaze, da jih domovina ni pozabila. To plemenitosti domovine so vsi globoko doumeli in občutili.

Generalni konzul dr. J. Miličič se je z vice-konzulom Cirilom Škerjancem pripeljal že v soboto zvečer h gospodu častnemu konzulu Dupauptu v Herlen, kjer se mu je poklonila deputacija zbora in mu obrazložila spored slavnosti. Istočasno so po vsem mestu zavihrale zastave, in sicer jugoslovanske, slovenske in nizozemske. Že to je bil viden dokaz gostoljubnosti in naklonjenosti, ki so je deležni naši izseljenci ondi v svoji drugi domovini.

V nedeljo zjutraj so se začeli zbirati gostje; učitelj Stoviček je iz Eysdena v Belgiji pripeljal svoj zbor »Zvon«, 17 pevcev; iz Gladbecka v daljni Vestfaliji je prispele s mešanim zborom 21 članov agilni pevovodja Dobravec v spremstvu velikega števila rojakov neneveev: iz Lutterade v Holandiji je prišel pod vodstvom požrtvovalnega in neumorno delavnega pevovodje p. Teotima mešani zbor 17 pevcev in pevk; prav toliko pevcev in pevk se je zbralo okrog istega iz Eygelshovena; mladi pevovodkinji Slavki Zajčevi pa se je pridružilo v mešanem zboru 21 pevcev in pevk iz Herlerheide. Tako je bilo zbranih s domačim zborom nad 120 pevcev in pevk ter nad 250 drugih rojakov. Za tuji kraj veliko število.

Ob pol 12 je v župni cerkvi bral sv. mašo p. Prah, združeni zbori so pa prepevali pod spretnim vodstvom p. Teotima prav izredno lepe slovenske mašne pesmi. Sv. maše se je udeležil g. gen. konzul dr. J. Miličič, podkonzul g. Škerjanc, g. častni konzul Dupaupt, ataše C. Škerjanc iz Rotterdamu, več drugih odličnih gostov in polna cerkev rojakov in domačega občinstva.

Po sv. maši so se najprej pred cerkvijo vsi udeleženci slikali, nato pa odšli v urejeujem sprevodu v slavnostno dvorano. Domača godba

blagoslov za vse katoličane in spodbuda za vse, ki so kakor koli prišli z njim v dotiko. Njegov grob je postal predmet globokega spoštovanja in njegov spomin bo ostal ozko zvezan z zgodovino naše škofije, kjer je kot mlad duhovnik nastopil svoje sveto duhovništvo in kjer je po odložitvi škofijskih bremen preživel večer svojega življenja v miru, kakršnega svet ne more dati, katerega pa so angeli obljubili vsem ljudem, ki so dobre volje. Naj Bog blagoslovi vse, ki bodo proslavljali njegov spomin.

Iskreno Vaš v Kristusu

Jos. F. Busch l. r., škof St. Cloudski.

je na čelu spreveda z živahno koračnico razgibala vse prebivalstvo, ki je naše rojake živahno pozdravljalo.

Pri zborovanju je odpel najprej domači pevski zbor »Slavček« Bajukov »Pozdrav«, nakar je društveni predsednik A. Kink pozdravil navzoče dostojanstvenike in goste in v kratkih potezah orisal pomen slavnosti. Pevski zbor »Slavček« je najstarejši jugoslovanski pevski zbor na Holandskem. Ustanovil ga je in mu bil ves čas pevovodja in duša neumorni Franc Beline, ki je znal tudi v dneh in letih skrajne krize držati z mladino toliko ogrođja skupaj, da se nit dela ni utrgala. Ko sta ga pa podprla sedanji tajnik in predsednik ter je priskočil med drugimi tudi še blagajnik na pomoč, se je zbor reorganiziral, ojačil in svoje delo pozivil. Danes ga štejemo med najboljšje zборе naših izseljencev. Njegove zasluge za našo stvar so neprecenljive. Da domačini tako cenijo naše ljudi, ni najmanjša njegova zasluga, kajti njegove prireditve so vedno vse dostojne in resne, posebno priljubljene so njegove »trgatev«.

Pevovodkinja slov. pevskega zbora »Zvon« gđc. Slavica Zajc

Za predsednikom je najprej pozdravil navzoče in čestital zboru generalni konzul g. dr. Miličič, ki se je v toplih besedah spominjal in navduševal navzoče k ljubezni do naše mlade, krepke domovine Jugoslavije, utrjeval jih v ljubezni in zvestobi do našega mladega kralja, pozival jih k zaupanju do kr. namestnika kneza Pavla, ki tako modro vodi našo državo, spomnil se predsednika dr. Stojadinovića, ki tako spretno upravlja našo domovino, in zaklical ob koncu našemu kralju, visokemu vladarskemu domu, knezu Pavlu, predsedniku dr. Stojadinoviću in naši mladi državi krepki »Zivio!« Vsa dvorana je zagrmela v navdušenem trikratnem »Zivio!« in zapela državno himno.

Zboru so čestitali konzul Dupaupt, višji župan občine Kerkrade v Habets, ki je častni predsednik in pokrovitelj »Slavčka«, predsednik zveze društev sv. Barbare Hladin in nazadnje še v imenu gospoda bana dr. M. Natlačena in Pevske zveze prof. M. Bajuk. Opozoril je navzoče pevce na velik pomen pesmi, saj je prav narodna juška pesem v največji bedi naroda edina srbsko ljudstvo tolažila, ga navduševala, da ni obupalo, in ga slednjje dvignila k slavnemu boju in še slavnější zmagi. Njegov pozdrav je izzvenel v vzklju predstavniku slovenskega naroda banu dr. Natlačenu in slovenski pesmi.

Ko se je društveni pevovodja Fran Beline zahvalil za izredno naklonjenost in podporo holandskih oblasti, ki so je naši ljudje na Holandskem ves čas deležni, in zaklical trikratni »Zi-

vela!« holandski kraljici, je bila zaključena lepa slovesnost.

Po skupnem kosilu, ki je nudil rojakom priliko iskrenega pogovora, se je ob pol 4 začel koncert v obliki pevske tekme.

Prvi je bil po žrebu določen zbor iz Gladbecka, ki ga vodi neumorni Dobravec. Vsak zbor je moral odpeti najprej obvezno »Hrepenenje«, ki ga je zložila Milka Hartmanova in harmoniziral Bajuk. Poleg tega je ta zbor zapel še Foersterjeve »Naše gore« in Schwabovo »Zdravo Marijo«. Zbor je zvenel polno, lepo zaokroženo, dobro disciplinirano in je pokazal, da je v dobrih rokah. Posebno učinkovito in brezhibno so odpeli »Naše gore«. Dobili so 3. nagrado: kolajno mestnega občinskega odbora in 15 goldinarjev v denarju.

Drugi je nastopil izven konkurence domači »Slavček« pod vodstvom Fr. Belina. Odpeli so med drugim Klemenčičeve »Oj poglejte ptičke« v zelo dobri formi, tako da je pesem napravila kar najboljši vtis.

Za njim je kot tretji predstavil učitelj Stoviček svoj moški zbor z Medvedovo »Ljubezen in pomlade« in Foersterjevimi »Spakom«. Prva je zvenela ubrano in dokazala, da se zbor redno in zelo resno vežba ter je v izbornih rokah. Druga pesem, ki jo štejemo med najtežje slovenske vokalne zборе, je bila mestoma šibka, ker je bil zbor prešibak, da bi mogel izčrpati vso silo dramatike. Zboru je bila priznana 2. nagrada: dragocena kolajna višjega župana g. Habetsa ter 17,50 gold.

Četrti je bil na vrsti mešani zbor iz Lutterade pod vodstvom g. Teotima. Odpel je »N mau čez izaro« v Hubadovi in »Pozdravljam te, gorenjska stran« v Bajukovi harmonizaciji. Tudi njegove nastop je bil vse hvale vreden. Zbor je še mlad, a mu ne manjka dobre volje in discipline. V spretni roki p. Teotima se bo dvignil do ugledne višine.

Ta neugnani pevovodja, ki ima vsak večer kje drugod pevske vaje, vodi tudi mešani zbor iz Eygelshovena. Mladi so, vselega srca, dobre volje, pa so nam zapeli našo ponarodelo »Po jezercu« in Hribarjevo »Hišica očetova«. Ti dve pesmi sta pa res spravili človeka v tujini i po svoji koncepciji i po dobri izvedbi v pravo razpoloženje: dvorana je gremela v priznanju.

Zaključil je pa koncert mešani zbor »Zvon« iz Herlerheide, ki ga vodi mlada Slavica Zajčeva. Zapeli so v Foersterjevi harmonizaciji »Planinarjac« in Flajšmanov »Triglave«. Pri prvi pesmi je bilo nekoliko plahosti, morda zaradi plahega koraka pevovodkinje. Pri »Triglave« so jo pa že tako toplo in polno ubrano zakročili, da jim je komisija soglasno priznala prvo nagrado: kolajno kr. namestnika g. dr. Sousebecka in 20 goldinarjev; gospod generalni konzul pa je ovenčal pevovodkinjo z lepim lorvejim vencem. On je tudi sam razdelil vse nagrade, se zahvalil vsem sodelujočim za marljivo in požrtvovalno delo na polju naše ljudske zavesti in prosvete, jih bodril k nadaljnemu idealnemu delu in jim zagotovil, da jih domovina ne bo nikdar pozabila in ne nehala jih podpirati.

Prisrčna domača zabava, ki se je po koncertu razvila in so se je udeležili vsi odlični gostje, ostane nepopisljiva. Vsa skromno zamišljena proslava se je razvila v imponantno manifestacijo, ki je zelo razgibala duše, pomnožila zavest naših ljudi ter še bolj povzdignila njihov ugled pri domačinih. Odbor je sklenil, da bo kmalu zopet priredil podobno prireditve pevskih zborov, ki so vsi obljubili svoje sodelovanje. Bog daj! Dokler bo zvenela med našimi izseljenci slovenska pesem, dokler homo mi tu doma znal čeniti njihovo voljo — delo, dokler ne bomo nehali podpirati jih, tudi oni ne bodo izgubili svoje narodne in ne verske zavesti. Ključ do prave rešitve izseljenskega vprašanja je samo v naših rokah.

Nova diplomatska zastopstva. Na predlog predsednika vlade in zunanjega ministra dr. Stojadinovića so kraljeviški namestniki podpisali ukaz o ustanovitvi generalnega konzulata Jugoslavije v Hamburgu in jugoslovanskega poslanštva v Rio de Janeiro.

Nova doba stvarnega dela med vestfalskimi Slovenci

V Nemčiji se je pred kratkim odpeljala učiteljica gđ. M. Ažmanova, in icer kot izseljenska učiteljica v Moers-Meerbek, kamor jo je nastavilo socialno ministrstvo, da bo vodila vzgojne tečaje med ondotno izseljensko mladino. Na postaji so ji voščili srečno pot zastopniki Rafaelove družbe in številni njeni osebni prijatelji in ji izročili lep šopek in primerno »popotnico«.

Kakor znano, nimajo naši izseljenci v Nemčiji že dolgo vrsto let nobenega slovenskega duhovnika in nad eno leto ne izseljenskega učitelja. Pač pa je neki zaupnik prejšnjih režimov, neki rudar, ki je za svoje zaupništvo bogato plačan, povzročil med izseljenci v Nemčiji veliko gorja s svojo agitacijo proti starim katoliškim društvom naših izseljencev, ki jih je obrekoval kot protidržavne. Ta društva so si naši izseljenci ustanovili sami še takrat, ko se zanje tu doma ni nihče zmenil, in ki so veliko dobrega storila zanje, tako v kulturnem, verskem, prosvetnem in gmotnem pogledu. Morje solza so posušila vdovam in sirotam, morje bede preprečila s podporami v stiskah. Prejšnji načelno protislovenski režimi v Jugoslaviji pa so najeli z mesečno podporo 400 mark, to je nad osem tisoč dinarjev, tega velikega »nacionalista«, da je začel med izseljenci »nacionalno« delo s tem, da je ustanavljal tako imenovana »nacionalna« društva in spletkaril proti katoliškim, čes da so protidržavna. Lahko je bilo ustanovljati »nacionalna« društva s toliko državno podporo, ki je prihajala od žuljev davkoplačevalcev in iz visokih izseljenskih taks, ki jih plačujejo katoliški izseljenci. Par možičkov — za fasado — je bilo kaj lahko dobiti v vsaki naselbini. In ti so potem prisegli na program tega »vodje vestfalskih Slovencev«. Tako so nastale v naselbah neznozne razmere, ki so med izseljenci samimi povzročile veliko gorja in medsebojnih prepirov. Rafaelovi družbi so dale mnogo nepotrebnega dela, našim oblastem in njih predstavnikom pa še več nepriljubljenih težav in sitosti.

Toda sedanja modra vlada, ki je tako srečna v svojem delu vsepovsod, ni pozabila tudi naših izseljencev, temveč jih priznala kot del države in jim zato posvetila posebno ljubezen in skrb. Za slovenske izseljence se je zavzel s posebno ljubeznijo naš voditelj naroda g. dr. A. Korošec in posvetil svojo posebno pozornost tudi razmeram v Nemčiji. Pred nekaj meseci je obiskal naše izseljence v Nemčiji sam ministrski predsed-

nik g. dr. Milan Stojadinović in jim naredil veliko veselja. Začutili so takrat, da niso zapuščeni, nikakor so mislili, temveč da misli nanje država po svojem voditelju. Že takrat se je takoj začutilo, da je zavela nova prijetna sapica med njimi, ki je obetala pomirjenje duhov in novo zблиžanje vseh izseljencev v složno delovanje, kakršno je bilo pred nastopom agitatorja prejšnjih režimov. Pretekli mesec jih je pa obiskal še g. dr. Dragiša Cvetković, minister za socialno politiko, pod čigar resor spada izseljensko skrbstvo države.

Družba sv. Rafaela se je o vsem tem obžalovanju vrednem prepiru dala poučiti od verodostojnih mož in je zato neprestano opozarjala oblasti v Belgradu na pravega krivca razmer ter varovala naše izseljence in jih zagovarjala, da ni res, da so sovražniki države in naroda. Uspeh tega dela, zlasti po visokih obiskih obeh ministrov, je ta, da so sedaj v Nemčiji štirje Slovenci kot uradniki na uradih našega državnega zastopstva in da je odšla sedaj še gđ. Ažmanova kot izseljenska učiteljica v Nemčijo, da bo tam nastopila kot vzgojiteljica naše izseljenske mladine.

Vsa poročila iz Nemčije vedo povedati o razveseljenju spremembi v razmerah med njimi, ki obetajo novo dobo sloge in edinstva in složnega dela za skupni vsestranski napredek. Kakor hitro se razmere še toliko uredi, da bo prišel tja še slovenski izseljenski duhovnik, kar tudi trdno upamo, da se bo v kratkem zgodilo, saj je sam minister g. Cvetković dal našim izseljencem slovesno obljubo, da bo sam osebno posvetil njih razmeram posebno skrb — posebno jim je obljubil čimprej dobrega slovenskega izseljenskega duhovnika — bodo razmere urejene.

Družba sv. Rafaela se veseli te nenadne spremembe v končno ureditvi teh žalostnih in bolečih razmer, in bo z veseljem sodelovala, da se vse to tudi doseže, da se pomirijo razburjeni duhovi in se doseže red in mir med njimi, kar bo samo v korist našim izseljencem in naši državi in njenemu ugledu.

Gospodični Ažmanovi pa želimo ves božji blagoslov za njeno veliko in težko delo, katerega je sprejela v sedanjih težkih razmerah. Molitve vsega slovenskega naroda bodo spremljale njeno delo, kar ji naj bo v bodrilo, da se bo z navdušenjem in nesebično požrtvovalnostjo lotila izročene ji naloge.

Jugoslovanska vlada naj preskrbi brezplačen prevoz za 6 do 10 oseb letno in to 3 do 5 moških in 3 do 5 žensk, ki bi na državne stroške obiskovali šolo za telesno vzgojo v Jugoslaviji, da se izučijo v tukajšnjem telesno vzgojnem sestavu. Ti dijaki bi v zameno pomagali učiti ameriške športe, kakor: koškanje, baseball, hockey, boks itd. Po dovršenem tečaju bi ti dijaki imeli prednost kot uslužbenci izseljenskega komisariata. Na ta način bi dosegli izmenno mišljenja in izobrazbe med našo v Ameriki rojeno in jugoslovansko mladino.

5. Delo omenjenih komisariatov bi vključevalo tudi turistično propagando za Jugoslavijo po skiptičnih predavanjih, brošurah, knjigah itd., material, katerega naj bi preskrbeli pristojni uradi v Jugoslaviji. Potrebnovali bi tudi filme: o Jugoslaviji, o telovadnih in športnih tekmah, nastopih in narodnih šegah itd. Med knjigami, ki bi najbolj služile našemu namenu, so: »The Beautiful Mountains«, »Mountaineers guide« od gospe Fanny Copeland in »The Bullwark against Germany« od Bogumila Vošnjaka, katere tukaj smatramo za najboljše in avtentične slike te stroke.

Ker danes nimamo v Ameriki jugoslovanskega turističnega urada in ker bi ta urad pod vodstvom konzulata verjetno ne dosegel pravih uspehov in ker bi se na drugi strani zaradi velikih stroškov samostojen urad ne izplačal, bi spojitev tega urada s komisariatom dosegla najboljše uspehe.

Rafaelova družba odlikovana

Sv. oče Pij XI. je imenoval za papeškega hišnega prelata Josipa Volca, stolnega kanonika in Ljubljani in dolgoletnega blagajnika naše družbe. Gospod prelat se je takoj v začetku, ko je bila ustanovljena Rafaelova družba, pridružil in je skozi vsa leta kot čebelica pridno in vestno vodil družbene račune. S tem, da je za svoje neumorno delo za blagor katoliške Cerkve in za

slovenski narod doma in na tujem prejel tako visoko odlikovanje, se čuti odlikovana tudi naša družba.

Gospodu prelatu k visokemu cerkvenemu odlikovanju pristrčno čestitamo!

Prelat kanonik Josip Volc si je pridobil v slovenskem javnem življenju velik ugled kot pisatelj. Dolga leta je bil izvrsten urednik »Vrtca« in »Angelčka«, v katera je tudi mnogo pisal. Sedaj je med drugim tudi škofijski nadzornik za verouk na ljudskih in meščanskih šolah. Hkrati je škofijski vodja bratovščine sv. Družine. Prav pred kratkim je izdal lepo knjigo »Podkorena«, v kateri opisuje zgodovino in razmere svojega domačega kraja. Ta knjiga je bila v javnosti že sedaj ugodno sprejeta.

Kako rešiti naše izseljence v Ameriki

Predlogi izseljenca g. Bratina iz New Yorka.

Gospod Ily Bratina iz New Yorka je na izseljenskem zborovanju prebral daljše poročilo o položaju slovenskih in jugoslovanskih izseljencev sploh na ozemlju Zedinjenih držav Severne Amerike. V prvem delu podrobno tolnači položaj na socialnem, kulturnem in šolsko prosvetnem področju ter razodeva neverjetne pomanjkljivosti v organizaciji socialne zaščite od strani domovine. Naše izseljensko delavstvo je zaradi tega izkoriščano in pada v proletarstvo. Naš delavec izgublja visoke denarje na rentninah, ki se mu ne izplačujejo. Izgublja tudi visoke zavarovalnine nasproti svojim lastninam »jednotam«, kjer so pogostokrat brez varstva. Na področju zapuščen so naši rojaki in državljani izgubili visoke vsote, ker niso od nikoder dobili sodne zaščite in pravne pomoči, da bi zapuščene uredili v svojo korist. Prav tako so ameriški izseljenci izgubili vloge, ki so jih posljalci domov, bodisi da jih naložijo kot hranilne vloge, bodisi kot pomoč sorodnikom kmetom. Vse to izpodkopa je veljavo domače države v Ameriki in zaupanje izseljencev v domovino.

Na podlagi podrobno raziskanih vzrokov padanja zaupanja ameriških izseljencev do domače države je g. Bratina izdelal obsežen načrt, kako naj bi jugoslovanska vlada vsem težavam odpomogla in milijen svojih jugoslovanskih rojakov v Zedinjenih državah Severne Amerike zopet osvojila in jih vključila v krvni obtok svojega narodnega življenja. G. Bratina predlaga v svojem načrtu:

1. Jugoslovanska vlada naj imenuje za pod-

ročje Zedinjenih držav Severne Amerike generalnega izseljenskega komisarja s sedežem v New Yorku, ki bi nadzoroval vse delo s pomočjo šestih izseljenskih komisarjev, porazdeljenih na sledeča mesta: New York, Pittsburgh, Chicago, Denver, New Orleans, San Francisco. Generalni komisar in komisarji naj se izberejo med sposobnimi ameriški izseljenci, katerih imena je jugoslovanski vladi predložil v odobritev in imenovanje poseben izseljenski svet.

2. Izseljenski svet sestavlja 30 oseb, izbranih izmed najbolj uglednih in najbolj zaslužnih naših naseljenecv, in sicer sorazmerno po številu Slovencev, Srbov in Hrvatov. Izseljenski svet bi se sestajal dvakrat letno ali po potrebi in bi deloval kot posvetovalni organ v vseh izseljenskih vprašanjih.

3. Uslužbenci komisariata bi se izbirali iz kvalificiranega osebja sposobnih voditeljev v organizacijskem društvenem delu. V primerih, kjer je potrebna nadaljnja pisarniška pomoč, se izbere oseba, ki je sposobna voditi organizacijska dela ene izmed navedenih panog: na socialnem, kulturnem ali šolskem področju. Na ta način naj bi se medsebojno izpopolnjevali v vseh potrebnih strokah organizacije.

4. Vse naše delo moramo osredotočiti predvsem na mladino. Da jih laže pritegnemo v sodelovanje, moramo pričeti s telesno vzgojo in atletiko, ki je z ozirom na našo mladino edino vabilno sredstvo. Naš predlog, da si preskrbimo dobrih in vestnih voditeljev in učiteljev za telesno vzgojo, je naslednji:

Kaj delajo naši po svetu

Nemčija

Gladbeck. — Da se dolgo nismo oglasili v našem izseljenskem vestniku, so krive žalostne razmere, v katerih živimo. Sicer pa smo bili v zadnjih tednih tako z delom obloženi, da za drugo ni bilo časa.

Najbolj pa nas je zabolela odstavitev našega ljubljenega dušnega pastirja in duhovnega vodja katoliških slovenskih društev preč. g. duh svetnika Tensunderna.

V nedeljo 19. junija smo se zbrali ob navadnem času pri farni cerkvi sv. Lamberta ter smo imeli naše slovenske večernice. Naprosili smo za enkrat č. g. župnika Fischerja iz Dahlhausena, ki je z ljubeznijo prevzel pridigo in lavretanske litanije. Po večernicah pa smo imeli naše zborovanje, na katero je prišel tudi č. g. župnik Fischer. Kako je ta gospod vselega duha, ni treba omenjati. Kadar pride on med nas Slovence, se mora takoj zaceti prepevati naše lepe slovenske pesmi. Predsednik g. Dobrave je vse navzoče prisrčno pozdravil, posebno pa č. gosp. župnika Fischerja. Ker pa g. župnik ni imel časa, smo zapeli nekaj starih pesmi, nato pa je spregovoril g. župnik Fischer. V svojem govoru je poudarjal, da zelo oblažuje, da se je prepovedalo č. g. Tensundernu vsako delovanje med Slovenci. Navdušil nas je s tem, da naj nikoli ne pozabimo dobrega delovanja č. g. Tensunderna in da naj složno in zvesto skupaj držimo. Nato se je poslovil in je vsem navzočim zaklical na veselo svidenje. Predsednik je nato povedal, da je k danšnjemu zborovanju povabil tudi atašeja g. Korošca, novega podkonzula gospoda dr. Logarja in novega izseljenskega komisarja g. Krajncu od kr. konzulata v Düsseldorfu. Če bo pa kdo izmed teh prišel, ni mogel povedati, ker se nihče ni prijavil. Naznanil je žalostno novico, katero je naš č. g. duh, vodja Tensundern v kratkih besedah javil: »Iz 27. maja 1938 delovanje med Slovenci. Prav iskrene pozdrave Tensunderna.«

Predsednik je nato orisal zasluge č. g. Tensunderna v teku 25 let, ko je deloval med Slovenci v Porurju. On je bil prvi, ki je po svetovni vojni počul naše rojake o novi naši domovini in državi, kraljevini Jugoslaviji. Med tem govorom sta stopila v dvorano ataše pri konzulatu g. Korošec in novi izseljenski komi-

sar g. Krajnc. Predsednik je oba gospoda prisrčno pozdravil. Obnovil je prejšnji govor o č. g. Tensundernu, poudaril je škandalozni in lažnivi postopek Jugoslovancev proti dobrotniku č. g. Tensundernu. Odprla se je s tem najhujša vojna med našimi izseljenci v katoliških slovenskih društvih, ker mi ne dopustimo, da bi se na tako grd način napadalo dobrotnika in dušnega pastirja č. g. Tensunderna. Ataše g. Korošec je povedal, da se bo zaveda glede č. g. Tensunderna zopet uredila. Se mora! Pevski zbor je zapel iste pesmi, katere je zapel na pevski tekmi 10. julija v Kerkrade v Holandiji. S pesmijo »Hej Slovanci« je predsednik zaključil zborovanje.

Osterfeld-Heide. — 10. julija smo imeli lep dan, namreč imeli smo slovenske večernice s petjem in litanijami, ko so bili preč. g. pater Dominik Baraš med nami. Ta naš kraj si je gospod pater Baraš sam izvolil, da se še enkrat med nami tu v Nemčiji pogovori in poslovi. Prečastiti g. pater Baraš je zapustil Nemčijo in je šel v svojo domovino. Za nas Slovence je bil to hud udarec, ker smo ga ljubili. Po službi božji smo šli vsi skupaj v društveno dvorano, kjer nam je g. pater Baraš lepo na srce položil, kako naj se ravnamo in naj drug drugega spodbujamo h krščanskemu življenju in krščanski veri. Posebno je želel, da bi se vsi Slovenci, kar nas je tukaj v Nemčiji, vendar enkrat spoznamo in v enem krščanskem društvu delovali. Iz Düsseldorfa je prišel dr. Logar, podkonzul, in privedel s seboj še nekega gospoda iz Ljubljane. Tudi g. Ivan Lindič iz Meerbecka in naš kaplan g. Küpper sta bila med nami. Gospodu Barašu je deklica dala v spomin lep šopek cvetlic in mu lepo deklamirala. Nato se je zahvalil vsem za pozdrave in nas je še enkrat opominjal, da naj ne pozabimo, kar nas je naša mati naučila, da ostanemo verni in krščanski do smrti. Položil nam je tudi na srce, da naj še nadalje hodimo v cerkev in obhajamo slovenske pobožnosti, kakor smo to delali do sedaj. Tudi g. dr. Logar iz Düsseldorfa nam je položil na srce, da samo v edinstvu in slogi lahko kaj dosežemo in naj ostanemo zvesti veri in sv. Cerkvi. Povedal nam je tudi, da v kratkem pride nekaj učiteljic in slovenski duhovnik. Ta vest nas je zelo razveselila. To nam je bilo potrebno, da rešimo, kar se še rešiti da.

Holandija

Lutterade. — Nekaj lepega in nepozabnega smo doživeli Slovenci dne 10. julija, ko smo se zbrali v Chevremontu, da praznujemo desetletnico pevskega društva »Slavček«. Prirreditelj je bila dobro zamišljena in je požrtvovalnost pripravljalnega odbora hvale vredna. Nam, ki smo se udeležili pevske tekme, je dal ta dan novega poguma. Pred ocenjevalcem smo imeli malo straha, saj je naš g. prof. M. Bajuk izgledal na sliko v »Izseljenskem vestniku« res kot »strogi profesor«. A že na prvi pogled smo spoznali, da je naš profesor vrla slovenska duša. Njegov plemeniti in dobrodušni obraz je kazal vse kaj drugega kot strogot, izročil nam je pozdrave iz domovine. Isto smo storili tudi mi, naj ponese, smo ga prosili, naše srčne pozdrave tja v belo Ljubljano in pove, da ostanemo vedno dobri Slovenci. Oblegali smo ga z vsemi mogočimi vprašanji. In za vsakega je imel prijazen odgovor. Gospodu profesorju smo za njegovo pozornost prav od srca hvaležni. Posebno nas veselilo, da ostanemo v stalnih stikih in bo g. profesor skušal vključiti naše pevske zборе v Pevsko zvezo v Ljubljani. Še bo donela slovenska pesem tudi v tujini, to so pokazale pevske tekme. Tako je tudi prav.

Nazadnje smo dolžni, da se zahvalimo vsem v Chevremontu za izkazano pozornost in pa za gostoljubnost. Ta dan nam ostane v najlepšem spominu.

Chevremont. — V težkem pričakovanju in požrtvovalnem delu in pripravljanju je vendar nastopil 10. julij. Desetletnico obstoja našega pev-

skega odseka smo hoteli primerno proslaviti, kar se nam je tudi razen malih ovir popolnoma posrečilo.

Pri tem pa izrekamo prvo zahvalo jugoslovanskim oblastvom, ki so nam dale podporo. Zahvaljujemo se našemu dobremu gen. konzulu g. dr. Miličiču, ki nam je tako dobro posredoval pri naših jugoslovanskih oblastvih.

Nadalje se zahvaljujemo za prispevke, katere so darovali častni generalni konzul g. Dupont iz Heerlena, banka Baruch in Jugoslovansko društvo iz Nievenhagena.

Veliko zahvalo izrekamo tudi holandskim oblastvom, ki so nam šle tako dobrohotno povsod na roko. Podarila so nam tri kolajne za naše pevce, olajšala so nam njih stroge predpise na mejah za naše rojake, ki so prispeli iz Nemčije in Belgije.

Kakor je že gori omenjeno, se je proslava posrečila in izvršila popolnoma po programu.

Ob 11.20 se je pričela skupna sv. maša, katero je daroval naš izseljenski duhovnik g. pater Hugolin Prah. Pri sv. maši je bilo slovensko petje pod vodstvom č. g. patra Teotima van Velzen. Po sv. maši je bila posneta skupna slika pred cerkvi.

Službe božje in tudi proslave so se udeležila vsa Jugoslovanska društva iz Holandije, nadalje so prispeli naši rojaki tudi iz Nemčije in Belgije. Proslavo so so z udeležbo počastili tudi zastopniki jugoslovanskih oblasti in tudi holandski zastopniki. In to: generalni konzul g. dr. Miličič

in njegov ataše g. C. Skerjanc iz Rotterdamu, častni generalni konzul g. Dupont iz Heerlena, g. Matejković iz Düsseldorfa, izseljenski komisar g. Spahić iz Brusla, častni predsednik in pokrovitelj našega društva v Chevremontu župan g. Habetz iz Kerkrade in habski inspektor gospod profesor M. Bajuk iz Ljubljane.

Ko se je slikanje končalo, smo se strnili v dolgo vrsto, na čelu je igrala godba, za njo so korakali zastopniki oblastev, za njimi društva z zastavami. Ulice, po katerih se je sprevod mikal, so bile okrašene z zastavami. Sprevod je krenil v društveno dvorano, ki je bila primerno okrašena z jugoslovanskimi zastavami, na odru dvorane pa so visele slike Nj. Vel. kralja Petra II. in Nj. Vis. kraljice Viljemine.

Čim je bila velika dvorana do zadnjega kotička napolnjena, je vsa množica zapela jugoslovansko državno himno. Zatem je zapel pevski odsek »Slavček« pod vodstvom g. Frana Belinca »Pozdrave«.

Nato je predsednik g. A. Kink s pozdravom na vse navzoče otvoril proslavo. V imenu Zveze jugoslovanskih društev sv. Barbare je pozdravil vse navzoče predsednik zveze g. Hladin. Nato je povzel besedo generalni konzul g. dr. Miličič, ki je v kratkih besedah pozdravil vse navzoče ter v lepih besedah spodbujal k nadaljnjemu delovanju društva ter ljubezen do domovine Jugoslavije. Vsi ginjeni od njegovih v srce segajočih besed smo zaklicali trikratni »Živio« našemu kralju Petru II., Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu, g. dr. Stojadinoviću ter vladji.

Nato je pozdravil častni predsednik našega društva župan g. Habetz jugoslovanske državnike v francoskem, ostale pa v holandskem jeziku.

Izrekel je, da si šteje v čast pozdraviti v njegovi občini tako visoke goste. Pohvalil je tudi vse Jugoslovane, ki živijo v njegovi občini. Da nas ima g. župan za izjemo, o tem smo vsi prepričani. Po kratkih in jedrnatih besedah smo zaklicali trikratni »Živio« Nj. Vel. kralju Petru II. in trikratni »Hura« holandskim oblastvom.

Nato se je v imenu konzularnega zbora zahvalil g. županu častni generalni konzul iz Herlena g. Dupont za tako sijajen sprejem v njegovi občini.

Zatem je v kratkih besedah razložil pomen današnjega dne pevovodja g. Franc Belinca. Ob koncu smo zaklicali trikratni »Živio« naši stari domovini Jugoslaviji. G. Belinc nas je pozval, naj zakličemo tudi naši drugi domovini trikratni »Živio« in to kraljici Viljemini.

Nazadnje je povzel besedo habski inspektor g. profesor Marko Bajuk in obrazložil pomen današnje proslave ter se spominjal naših bratov Srbov, ki tudi v najhujših časih niso pozabili slovanske pesmi.

Ob koncu smo zaklicali trikratni »Živio« lepi slovenski pesmi.

Po zborovanju je bilo skupno kosilo, ki je nudilo vtis, kakor da sedi pri kosilu ena družina, čeprav smo raztreseni po Belgiji, Nemčiji in Holandiji. Po kosilu so imeli nekateri pevski zbori še male predvaje.

Točno ob napovedani uri se je pričela pevska tekma. Prvo nagrado je dobilo pevsko društvo »Zvon« iz Herlerheide pod vodstvom gđ. Slavice Zajc.

Po končani tekmi je bila prosta zabava. Ginjivi in v srce segajoči so bili slovesi od družtev, ki so odhajala.

Bil je to res lep dan za nas Jugoslovane. Saj takšnega še nismo imeli v Holandiji.

Zahvaljujemo se vsem, ki so k temu pripomogli, posebno pa še društvom, ki so se proslave udeležili. Še prav posebno pa se zahvaljujemo našim rojakom iz Nemčije in Belgije, ki so imeli velike težave.

Dopisnikom!

Dopisi za prihodnjo številko »Izseljenskega vestnika« morajo biti v urednistvu do 4. septembra, zato, prosimo, pohitite z dopisi.

Zaradi pomanjkanja prostora smo morali več dopisov odložiti za prihodnjo.

Francija

Merlebach. — V četrtek 28. julija se je raznesla žalostna in skoraj neverjetna vest, da nas je za vedno zapustil Simnovčič Janez. Previden s svetimi zakramenti je umrl v bolnici na Hochwaldu na posledicah vnetja možganske mreže. Rodil se je bil 9. julija 1091 v Ledini. S tem možem smo zgubili najbolj delavnega človeka. Bil je član Jugoslovanskega podpornega društva »Edinosti«, redni član pevskega društva »Triglava«, predsednik na novo ustanovljenega kitarskega kluba in posebno ga bomo pogrčali v zimski sezoni, ker je bil namreč dober režiser. Bil je zaveden Slovenec. Ljubil je slovenski jezik in vsakemu pomagal, kjer koli je bilo treba. Pogreba se je udeležilo mnogo ljudi, kar priča, da je bil povsod priljubljen. Pogrebne obrede je opravil rektor g. Demšar iz Skofje Loke, ki se začasno nahaja v Merlebachu in je imel pri odprtem grobu do srca segajoč govor. Rajni zapuščala žena in nepreskrbljenega otroka. Naj bi mu bila tuja zemlja lahka, ostali družini pa izrekamo naše sožalje.

Pri tem pogrebu smo zopet opazili, da pogrebci in člani pravo imenovanega društva ne spremljajo v rakvi ležečega člana v cerkev, nač pa gre do med sv. mašo v gostilno. Za nas Slovence je to zelo slab pogled. Prosimo, da drugič pokažemo malo več kulture, zavesti in spoštovanja do umrlega člana in ga spremlimo tudi v cerkev. V gostilno se pa lahko gre po pogrebu.

Resno svarilo. Kljub vsem opominom se še vedno dogaja, da prihajajo sem ljudje z navadnim turističnim potnim listom v trdnem upanju, da bodo dobili kako delo. Do sedaj se niti enemu še ni posrečilo in so vse tozadevne intervencije brezuspešne. Drugi zopet podpisujejo »kontrakte« za kmečko delo, potem pa skušajo priti v kak rudnik. Tudi to se prav nikomur ne posreči. Plače na kmetih so tako majhne, da se nikakor ne izplača tam služiti. Edino delo, zaradi katerega se izplača priti v Francijo, je de'lo v rudnikih, bodisi v železo, ali na v premožkopih. Torej ne na kmetije in tudi ne s turističnimi potnimi listi v Francijo v prazni nadi, da se vam bo posrečilo priti v rudnik, ker je to popolnoma izključeno.

Merlebach. — Pretekli mesec nas je obiskal prosvetni inspektor iz Ljubljane g. prof. Bajuk. Izseljenci so mu povedali svoje želje, katere bo tolmočil g. banu. Gospodu se za obisk iskreno zahvaljujemo.

Zadnji teden v mesecu juliju je bil žalosten za nas. Spremili smo k večnemu počitku kar dva Slovence. Prvi je bil 16letni fant Krevelj iz Jeanne d'Area, drugi pa slovenski mož Simnovčič Ivan. Gospod Simnovčič je bil vnet prosvetni delavec in režiser. Pomagal je vsem društvom, o katerih je vedel, da so res slovenska, in delavstvu v korist. Sovražnikov ni imel, zato pa je tudi imel tako lep pogreb, kakor malokdo. Ljubi Bog, daj večni mir in pokoj obema!

Izseljenski duhovnik g. Grims se vrne v Francijo 20. avgusta. Dva dni potem gre do naših izseljencev na izlet v domovino, katerega bo vodil letos izseljenski duhovnik g. Švelc iz Aumetza.

String-Wendel. — V nedeljo 31. julija je obhajalo naše društvo »Edinosti« desetletnico svojega obstoja. Ob tej priliki nas je obiskal generalni konzul iz Metzja g. Smiljančič v spremstvu g. rektorja Demšarja, soc. referenta g. Rozmana in izseljenskega učitelja gosp. Jankoviča. Tudi tukajšnji g. župan nas je počastil s svojim obiskom. K prireditvi so prihitela tudi druga društva in nam čestitala ter poklonila darove. Vsem iskrena zahvala!

Predolgo bi bilo, ako bi hoteli opisovati podrobno potek prireditve. Gospod Mekuž, predsednik »Triglava«, je dejal, da so se danes zbrala društva, ki že desetletja goje jugoslovanske zavesti in slovensko kulturo, ki pa še do danes niso bila vredna, da bi se jih spomnili merodajni činitelji. Za njim je izpregovoril burno pozdravljen naš novi generalni konzul iz Metzja g. Smiljančič, ki je dejal, da ve, da ni vse tako, kakor bi moralo biti, da pa trdno upa, da se bo dalo še marsikaj urediti, tako da bodo izseljenci zadovoljni. Iz njegovih lepih besed smo spoznali, da bo dober in nepristranski ter pravičen nasproti vsem. Zelo smo mu hvaležni za njegov obisk in lep nagovor. Društvu je podaril lepo denarno podporo. Bog plačaj! Krasen je bil tudi

govor rektorja g. Demšarja, ki je spodbujal k ljubezni do rodne grude in materinega jezika. Sploh se je omenjeni gospod takoj vsem priljubil. Trdno upamo, da nas bo odslej obiskal vsako leto. Ne smemo končati, ne da bi omenili naše šolske mladine. Njeno petje, telovadba, igrice — vse je bilo tako ljubko in ganljivo, da nam bo ostalo še dolgo v najlepšem spominu.

Cite Jeanne d'Arc. — Bilo je v nedeljo 17. julija kmalu po 12. uri. Po koloniji se je zaslislala harmonika. Ljudje so se vpraševali: »Kaj pa je to?« Nič drugega ni bilo, kakor naše pevsko društvo »Zvon«, ki je šlo na izlet. Kakor vsako leto, so tudi letos imeli izlet pod vodstvom našega že dolgoletnega predsednika g. Falanta in izseljenskega učitelja g. Jankoviča. V naši sredini smo videli tudi gospo Jankovičovo s svojimi otročički, kar nas je zelo veselilo. Zabavali smo se prav po domače. Peli smo lepe slovenske pesmi, zaigral nam je naš harmonikar in na vse zadnje je nastopil boksar Pribovšek s svojim tovarišem Gučkom. Že v drugi rundi je premagal Pribovšek svojega tovariša, tako da je bilo smešno vredno. Nekoga pa ni bilo med nami. Pogrešali smo našega izseljenskega duhovnika č. gosp. Grimsa, ker je doma na dopustu pri svojih domačih. Vemo, da se tudi tam počuti srečnega. Člani pevskega društva »Zvon!« Bog vam naj ohrani zdravje, da se drugo leto spet vidimo na izletu v Holeloh.

Jeanne d'Arc. — Pred kratkim sta obhajale v naši koloniji svoj god gospe Anica Bizjak in Kristina Falant, obe zavedni Slovenki in članici pevskega društva. V imenu društva jima želimo, da ju Bog ohrani še mnoga leta.

Jeanne d'Arc. — V torek 26. julija smo spremljali k zadnjemu počitku Jožefa Krevla, Komaj 16 let je bil star, pa ga je že Bog poklical v svoje varstvo. Pevci so mu zapeli na grobu nagrobno. V lepem nagovoru se je od njega poslovil učitelj g. Jankovič.

Naj počiva v miru, družini pa naše iskreno sožalje.

String-Wendel. — Zadnje nedeljo v mesecu juliju smo zopet doživeli lepo slovesnost. Iz bližnje okolice so prihitela društva z zastavami na našo kulturno proslavo, ki jo je priredilo tukajšnje Slovensko podporno društvo »Edinosti«, ki je praznovalo desetletnico obstoja. Slovesnost se je vršila v dvorani Jager Alt, String. Pri otvo-

Severna Amerika

New York. — † Ameriški župnik Ivan Smolej. Pred kratkim je umrl v Dodge City, Kansas, v Severni Ameriki, Ivan C. Smolej, ki je bil rojen v Kranjski gori 30. januarja leta 1873. Gimnazijo je študiral v Ljubljani, bogoslovje prav tako do ljubljanskega potresa, ko so se bogoslovci zaradi potresnih poškodb na semenišču preselili v Celovec. Tam je bogoslovne študije dokončal. Novo mašo je pel v svojem rojstnem kraju v Kranjski gori 2. avgusta leta 1896. Odsel je potem na Koroško in leta 1899. ga najdemo kot kaplana v št. Jakobu v Rožu kot vnetega vsesplošnega delavca, kjer se je zlasti udeleževal na prosvetnem področju in buditvi slovenske zavesti med Korošci. Tam, v Rožu, je kot dober pevec bil tudi pevovodja pevskega društva, in še zdaj je videti po Koroškem slike iz tega časa, leta 1899, kjer je kot kaplan sredi med starejšimi koroškimi možaki, izva katerih je črna tabla s pisanimi notami: »Hej Slovani!«... V Tinjah, Svečah, pri Sv. Hemi je še služboval, in pri Gospe sveti, kjer je kot 30letnik dosegel čast titularnega kanonika zaradi službe, katero je opravljal. Previdnost božja ga je vodila v Ameriko. 27. julija 1907 se je v Bremenu vkrcal. Da pa se je kmalu znašel v novih razmerah, priča to: 8. novembra 1907 je bil že v Milwaukee, West Allis, Wisconsin, pričel zidati svojo prvo cerkev v Ameriki, ki je veljala 240.000 tedanjih avstrijskih kron.

Povsod, kjer je ustanjal župnije, je tudi zidal cerkve. Njegova najlepša cerkev v Ameriki pa je cerkev sv. Trojice v Indianopolisu, Indiana. Dobra tri leta se je zadržal v tem kraju, kjer je bila njegova župnija tako ogromna,

ritvi je predsednik g. Cijak v imenu društva pozdravil vse navzoče. V nadaljnjem govoru so bili pozdravljeni generalni konzul iz Metzja, župan iz naše občine, rektor g. Demšar iz Skofje Loke in gosp. Rozman, ki je prihitel iz daljne Jugoslavije kot zastopnik socialnega odseka Izseljenske zbornice. Enako so bila tudi vsa društva in ostali gostje pozdravljeni. Predsednik je omenil, da je bilo društvo ustanovljeno l. 1926. s 75 člani. Prvi predsednik je bil g. Starce. V desetih letih je bilo dohodkov 17.000 frankov in je bilo izplačanih bolniških, smrtnih in izrednih podpor v znesku 14.500 frankov. Po govoru je zaigrala godba. Zatem so nastopile bele oblečene deklice s slovenskim in francoskim pozdravom. Nato so nastopila pevska in godbena društva. Proti večeru sta nastopila otroški in cerkveni pevski zbor iz Habsterdicka pod vodstvom gospoda Jankoviča. Nazadnje smo imeli plesno zabavo. Omeniti moramo tudi, da je proslava potekla v najlepšem redu. Gospodu predsedniku želimo, da bi dobro napredoval s svojimi člani. Končno se moramo zahvaliti vsem fitstim, ki so prispevali in pomagali pri proslavi.

Praznovanje srebrne poroke. V nedeljo 10. julija je praznovala 25letnico poroke družina Tavčar, doma od Sv. Trojice pri Krškem. Sv. mašo je opravil tukajšnji kaplan g. Hoffmann, ker je naš izseljenski duhovnik g. Grims na dopustu v Jugoslaviji. Družini želimo mnogo sreče in blagoslova ter da bi še praznovala 50letnico poroke.

Audun-le-Tiche. — Smrt opravlja svoje delo še dalje. Ni še dolgo, odkar smo pisali v tem listu o smrti dobre matere gospe Makucove in male hčerke. Ali bela žena kosi naprej in pokosila je mlado življenje 12 letnega fanta, Rajko Barbič je podlegel hudi operaciji. Bil je fant, katerega homo le težko pozabili, ni se sramoval peti tiste slovenske pesmi »Slovenec sem, Slovenec sem, tako je mati dejala, ko me je dete pestovala«. Njegov pogreb je pričel, kako priljubljen je bil med vsemi. Kdor je le vedel in mogel, ga je spremljal na zadnji poti. Dobri Rajko, v hladni zemlji spiš in za nas Boga prosiš. Zalujoci družini izrekamo naše iskreno sožalje!

Audun-le-Tiche. — Zahvala. Ob priliki smrti našega ljubljenskega sina Rajka nam je bilo izkazanega toliko sočustvovanja, da se ne moremo vsakemu posebej zahvaliti. Zato se na tem mestu najtopleje zahvaljujemo vsem darovalcem vencev in šopkov, zbiralcem in darovalcem, kakor tudi vsem udeležencem pogreba. Vsem skupaj še enkrat Bog plačaj!

Zalujoci rodbini Barbič in Miklavčič.

da je tudi preko 300 km daleč hodil spovedovat Slovake, Poljake in Kozake v njihovem jeziku, ki jih je obvladal.

Leta 1915. ga najdemo v širnih prerijah indijanske Sev. Dakote. Nobenega drevesa ni tam, le nebo in ravna, ravna zemlja. Pozimi pa strahoviti snežni meteži in viharji. Tu so bili naseljeni večinoma Čehi in kraj se je imenoval New Hradec. Takoj je tudi tu ustanovil prosvetno društvo sv. Vaclava, kateremu je bil tudi prvi predsednik.

Z življenkom v roki in s kovčgom, v katerem je bil kelih in relikvije za primitiven oltareček, je pastiral po širnih prerijah, po rudarskih naselbinah, ki so imela za sosedo indijanske domačine. V revnih rudarskih kolibah, hišah in na prostem je maševal in spovedoval. Ne samo priseljene Čehje in Slovake, nač pa tudi druge priseljenke, ki so bili tam. Znal je 7 jezikov. Tudi v New Hradcu je zidal cerkev. Nekaj časa je v svojem prostem času opravljal v tem kraju tudi službo poštarja, na pošti, ki jo je on prikladal v življenje.

Potem se je selil v svoji pionirski misijonarski službi naprej in imel je po vrsti nemške, francoske, zopet češke in slovaške, švedske ter mešane župnije več narodnosti. Najdemo ga v Roscoe, Dickinson, Iron River, St. Paul, Richardson, Duluth, Calio, po vsej srednji in zapadni Ameriki. Zakaj veljal je za izvrstnega organizatorja in za izrednega pridigarja, ki so ga mnoge župnije za mnoge prilike klicale; posebno ker je govoril več jezikov.

Mnogo se je udeleževal tudi pri katoliškem

tisku. Bil je urednik »Narodnega vestnika«, dalje je mnogo brezplačno pisal v slovenske in tujejezične nabožne mesečnike in sploh. Za »Amerikanskega Slovenca« je poleg ostalega sodelovanja prevedel »Sant Jernejska noč«, v »Ave Maria« pa je bila posebno znana in brana njegova rubrika »Nedeljski tovariš«.

V New Zealand, S. Dak., je v cerkvi sv. Andreja slavil srebrni jubilej svojega mašništva. »Edinost«, glasilo slovenskega katoliškega delavstva v Ameriki, je med drugim ob tej priložnosti pod njegovo sliko zapisala: »Rev. John C. Smoley je eden izmed najspodobnejših naših dopisnikov, ki je s svojim spretnim peresom spisal že marsikaj lepega. Njegove pridige v »Ave Maria« so nekaj posebnega in marsikako pohvalno besedo o njih smo slišali že od duhovnikov, kakor tudi od svetnih čitateljev!« — Da, bil je človek širokega svetovnega obzorja, ki se ga je kot pionir nazval ob misijonskem razširjanju Kristusove vere po mnogih krajih širne in večsah tudi divje Amerike.

Zhodel je na srečo. Leta 1932, je prišel božehen v domovino, kjer je najprej iskal zdravja v Novem mestu. Tu pa ni ostal dolgo časa. Preselil se je na Jesenice k svojemu bratu, kjer se je zdravil nadalje in kjer je sleherni dan tudi maševal usmiljenim sestram v kapeli Krekovega doma. Toda Amerika ga je zvalila znova. Naslednjega leta, 1933, je odšel s Koroškega, kjer je bival nekaj časa v krajih, kjer je svoj čas služboval, nazaj. Pri zdravnikih specialistih v državi Kansas, kjer mu je zrak najbolj priidal, je potem ostal v sanatoriju sv. Antona v Dodge Cityju, kjer je 23. julija letos umrl, daleč od svojega rodnega kraja.

Naj mu bo lahka ameriška zemlja ob ljudeh, katerih prednikom je junaško in požrtvovalno, neustrašen in neuklonljiv, kakršne je bil, sejjal seme Kristusove vere. Naj počiva v miru!

Pristopajte k „Rafaelovi družbi“

Južna Amerika

Rosario. — Prejeli smo junijsko številko »Izseljenskega vestnika«. Zelo lepa je ta številka in polna najlepše vsebine. Mi si zelo želimo takega berila, ker to, kar dobimo v drugih revijah, je za nas preobširno in pretežno in nazadnje je tudi to, ker ne prinašajo novic iz domovine, ne iz drugih kolonij po svetu.

Naša šola lepo napreduje. Te dni je bil pri nas sestanek vseh roditeljev in smo se odločili, da se priredi otroška zabava. To šolo uspešno vodi č. šolska sestra Alfonza, kakor smo že objavili. Šolsko poslopje je v ulici Lapida 5758.

Društvo »Triglav« je slavilo v juliju obletnico obstanca s primerno proslavo. Istotako je imelo proslavo Jugoslovansko podporno društvo, ki je organiziralo proslavo v večjem stilu v zvezi s »Triglavom« in društvu v Buenos Airesu. Bodoči uspeh jim je zagotovljen.

Smrtna kosa. Pred kratkim je zaradi zadušenja s plinom umrl naš stari izseljenec Simon Dulčić, doma iz Rudine na otoku Hvaru. Star je bil 70 let, a je užival povsod dober glas. Zapustil je ženo, ki se je komaj rešila smrti za-

radi plina, in pet odraslih otrok, ki žive v mestu Bigandu. Naj počiva v miru!

Delo. Letina je bila zelo slaba. Mnogo naših ljudi na farmah je brez dela in kruha. Naši delavci po mestih imajo še delo in tudi kruh, čeprav ne več v taki meri kot prejšnja leta.

Mraz. Čeprav smo sredi najhujše zime, dosežaj še nismo imeli mraza. Po Kordiljerah silno sneži, ali sneg nas ne doseže.

Duhovnik. Duhovnika zelo pogrešamo. Sedaj smo se obrnili na Izseljensko zbornico v Ljubljani in trdno upamo, da nas ona ne bo pozabila in nam čimprej poslala izseljenskega duhovnika.

Zveza društev rejcev malih živali v Ljubljani

Rejci malih živali iz vseh krajev Slovenije, združeni v Zvezi društev rejcev malih živali s sedežem v Ljubljani, in rejci iz os.alih banovin prirede v času jesenskega ljubljanskega velesejma od 1. do 12. septembra 1938 pod navtišjim pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II. svojo I. zvezno banovinsko razstavo vseh vrst malih živali in produktov iz te reje. Prireditve v tem obsegu Ljubljana še ni videla. Vsa prireditve bo obsegala domala polovico velesejma in bo prikazala nazorno sliko požrtvovalnega dela za povzdigo našega malega gospodarstva. V nedeljo 4. septembra bo v Ljubljani tudi I. kongres rejcev malih živali, kjer se zbere rejci iz vseh krajev države in celo iz inozemstva. Na programu so razna predavanja, tečaji, ekskurzije. Vse priprave za prireditve od strani rejcev malih živali kažejo, da bo naše občinstvo na jesenskem ljubljanskem velesejmu deležno zopet novih senzacij.

Prodaj prvovrstno posestvo v bližnji okolici Maribora

v izmeri cca. 15 ha. Posestvo je primerno za vse panoge naprednega kmetištva osobito za živinorejo in vrtnarstvo itd. Proda se z vsem inventarjem pod ugodnimi pogoji. Naslov v upravi tega lista. Prekupčevalci izključeni.

ZADRUŽNA TISKARNA

REG. ZADRUGA Z O. Z.

V LJUBLJANI

TYRŠEVA (DUNAJSKA) C. 17

Izvršuje lepo in po nizki ceni: reklamne letake, lepake, vabila za prosvetne gledališke odre in koncerte; vizitke, kuverte, tiskovine za urade, hranilnice, posojilnice, trgovine ter vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela

TELEFON 30-67

Vse novice iz domačih krajev izveste najprej in najbolj zanesljivo iz splošno razširjenega tednika

DOMOLJUBA

Izhaja vsako sredo in velja za vse kraje inozemstva polletno 30 Din

Naroča se v upravi DOMOLJUBA v Ljubljani

Največja in čisto naša domača zavarovalnica je

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Poleg vseh vrst elementarnega zavarovanja vodi predvsem življenjska zavarovanja v najrazličnejših kombinacijah, kakor: za slučaj smrti, smrti in doživetja, za doto, za starostno preskrbo in za doto.

V posebnem »KARITAS« oddelku goji pod izredno ugodnimi pogoji ljudska življenjska zavarovanja, za slučaj smrti, za starostno preskrbo in za doto.

Preden sklenete življenjsko zavarovanje, se obrnite po pojasnila in ponudbe na

Vzajemno zavarovalnico v Ljubljani, Miklošičeva c. 19 (v lastni palači).
Podružnice v Splitu, Sarajevu, Beogradu, Zagrebu in Celju; zastopstva v vseh krajih Jugoslavije.